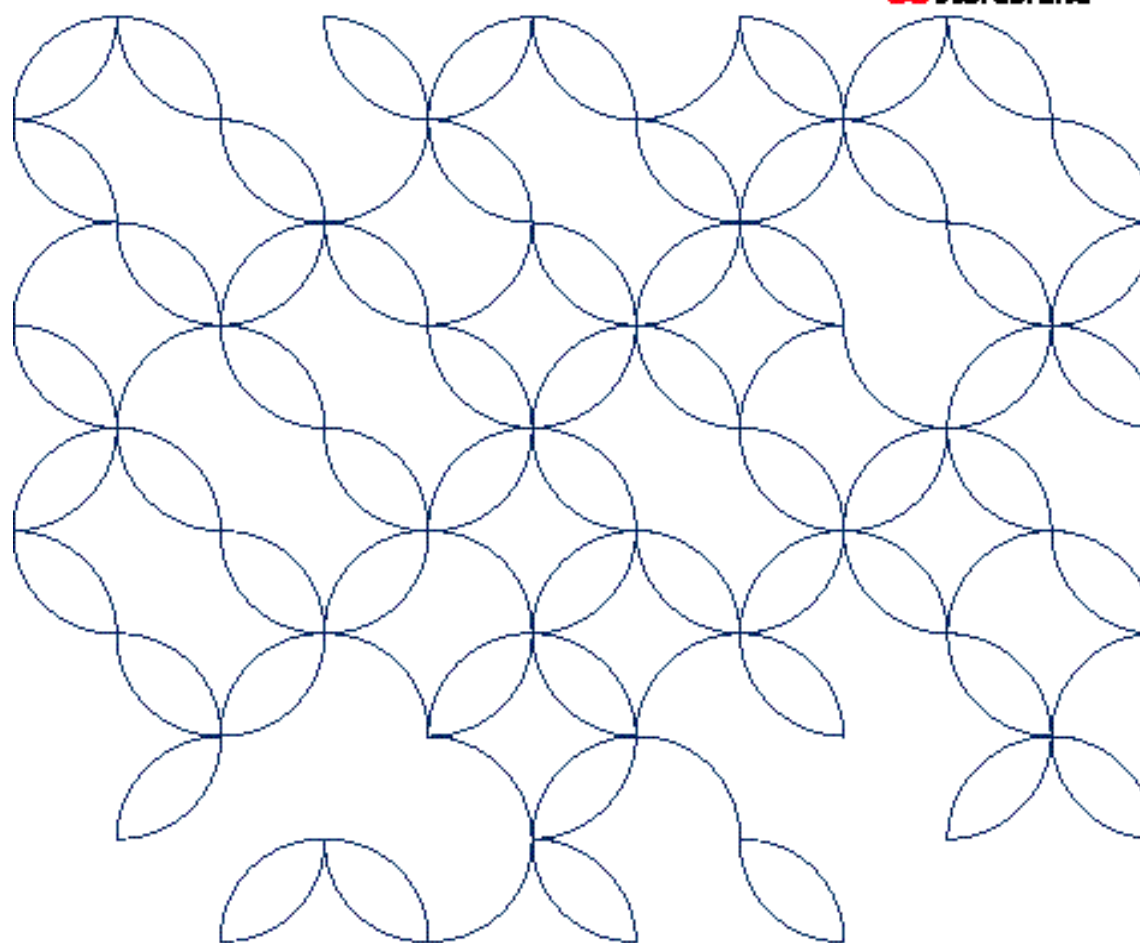

Årsberetning 2002

Storebrand Livsforsikring AS
Regnskap

 storebrand

INNHALDSFORTEGNELSE

	side
NØKKELTALL	2
STYRETS BERETNING	3-8
RESULTATREGNSKAP	9
BALANSE	10-11
REGNSKAPSPRINSIPPER	12-16
NOTER	17-43
KONTANTSTRØMSANALYSE	44
AKTUARENS ERKLÆRING	45
REVISJONSBERETNING	46
KONTROLLKOMITEENS UTTALELSE	47
ADMINISTRASJONENS BERETNING	48-55
ORD OG UTTRYKK	56-58

NØKKELTALL STOREBRAND LIVSFORSIKRING

Mill. kroner	2002	2001	2000	1999	1998
STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS:					
KAPITALAVKASTNING I *)	2,71 %	3,56 %	8,69 %	9,97 %	5,85 %
KAPITALAVKASTNING II *)	1,91 %	1,51 %	3,12 %	15,74 %	3,50 %
KAPITALAVKASTNING III *)	2,62 %	1,80 %	3,00 %	14,91 %	2,93 %
GJENNOMSNIITTSRENTE:	2,89 %	3,95 %	8,30 %	9,51 %	5,38 %
SOLVENSMARGINKAPITAL/KRAV I %:	160,5 %	184,4 %	195,1 %	208,2%	220,4%
GJENNOMSNIITTLIG RENTEGARANTI:	3,8%	3,8%	3,8%	3,8%	3,8%
KOSTNADSPROSENT	0,92 %	0,88 %	0,94 %	0,96%	0,94%
RESULTATANALYSE (AS TALL): **)					
- RENTERESULTAT	(1 094)	(535)	4 836	5 619	1 655
- RISIKORESULTAT	194	238	159	284	279
- ADMINISTRASJONSRESULTAT	(112)	(102)	(153)	(123)	(90)
- ØVRIG	(241)	(26)	(55)	(548)	(63)
TOTALT	(1 253)	(425)	4 787	5 232	1 781
STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN:					
HOVEDTALL					
RESULTAT					
PREMIEINNTEKTER EKSKL. TILFLYTTETE MIDLER	7 083	7 240	7 034	7 167	6 882
NETTO TIL/FRAFLYTTING	(381)	(1 222)	(3 020)	11	847
NETTO INNTEKT AV FINANSIELLE EIENDELER	2 024	1 561	3 510	15 316	3 346
ERSTATNINGER EKSKL. FRAFLYTTETE MIDLER	(6 277)	(6 955)	(6 237)	(5 571)	(5 392)
ENDRING I FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER					
EKSKL. TILFLYTTETE TILLEGGSAVSETNINGER	(3 348)	(1 938)	(812)	(4 950)	(4 874)
FORSIKRINGS- OG FINANSRELATERTE ADM.KOSTNADER	(917)	(875)	(930)	(896)	(817)
ØVRIGE POSTER	(280)	(388)	(354)	(254)	(214)
TIL/FRA KURSREGULERINGSFOND	844	2 154	5 598	(5 868)	2 008
DRIFTSRESULTAT	(1 253)	(422)	4 789	4 956	1 786
EKSTRAORDINÆRE POSTER				234	
RESULTAT FØR FORDELING	(1 253)	(422)	4 789	5 190	1 786
MIDLER TILFØRT FORSIKRINGSKUNDER			(3 951)	(4 333)	(1 286)
- HERAV BETINGET TILLEGGSAVSETNING			(451)		
TRUKKET AV TILLEGGSAVSETNING TIL DEKNING					
AV RENTEGARANTI	1 012	408			
RESULTAT FØR SKATT	(241)	(15)	838	857	501
SKATTEKOSTNAD	129	78	(129)	(150)	(42)
MINORITETENS ANDEL AV RESULTAT	(1)	(0)	(1)	(1)	
ÅRSOVERSKUDD:	(113)	63	708	706	459
EIENDELER					
FASTE EIENDOMMER	9 787	11 293	10 907	10 103	8 504
OBLIGASJONER HOLDT TIL FORFALL	40 023	25 044	27 402	25 125	17 781
UTLÅN	1 118	1 402	2 057	3 177	4 983
AKSJER OG ANDELER	10 775	22 133	35 248	37 325	28 057
OMLØPSOBLIGASJONER	14 346	28 102	28 044	33 123	30 563
SERTIFIKATER	21 251	11 353	4 110	1 907	1 784
ANDRE FINANSIELLE EIENDELER	5 619	730	1 612	468	1 065
SUM FINANSIELLE EIENDELER	102 919	100 057	109 380	111 229	92 737
ANDRE EIENDELER	4 922	7 962	3 802	4 005	7 069
SUM EIENDELER	107 841	108 019	113 181	115 234	99 807
FORSIKRINGSFOND FOR EGEN REGNING	99 108	99 201	99 985	97 025	89 988
- herav tilleggsavsetninger	3 034	4 301	4 847	5 847	6 112
KURSREGULERINGSFOND	0	844	2 998	8 596	2 728
EGENKAPITAL	3 076	3 189	3 126	2 949	2 888
KAPITALDEKNING PÅ KONSERNET:	18,36 %	12,03 %	10,46 %	11,98 %	12,10 %

*) Kapitalavkastning I: Realiserte finansinntekter inklusive opp-/nedskrivning fast eiendom

Kapitalavkastning II: Som kapitalavkastning I inklusive endring i merverdier på finansielle omløpsmidler

Kapitalavkastning III: Som kapitalavkastning I inklusive endring i merverdier totalt

***) Resultatanalysen korrigeret for å vise datterselskaper/tilknyttede selskaper ført etter bruttomethoden, se note 5

Styrets beretning Storebrand Livsforsikring AS

Storebrand Livsforsikring er størst i det norske private livsforsikringsmarkedet, med en markedsandel på 29 prosent målt i kundefond til forvaltning. De sentrale satsningsområdene er pensjon og livsforsikring til privatpersoner, bedrifter og offentlige virksomheter. I tillegg til sin virksomhet i det norske markedet, eier selskapet 25 prosent i Nordben Life and Pension Insurance Company Ltd. på Guernsey, som tilbyr produkter til nordiske bedrifter med medarbeidere i land utenfor Norden.

Gjennom datterselskapene Aktuar Consult AS, Aktuar Systemer AS og Storebrand Pensjonstjenester AS, tilbyr Storebrand leveranser innen aktuar tjenester, systemløsninger for pensjonskasser og alle typer tjenester knyttet til drift av pensjonskasser.

Hovedtrekk i 2002

Den vedvarende turbulente situasjonen i finansmarkedene påvirker livsforsikringselskaper spesielt sterkt. Resultatutviklingen har stor sammenheng med utviklingen i finansmarkedene. Storebrand har beholdt markedsposisjonen innenfor de fleste områdene. I tillegg styrket selskapet posisjonen innen nye satsningsområder, blant annet i markedet for offentlige pensjoner.

I markedet for kommunepensjoner ble tilflyttingen i 2002 langt mindre enn forventet. Det skyldes usikkerheten som oppsto etter arbeidsrettens dom i oktober. De private pensjonsleverandørene ble innvilget dispensasjon for fortsatt å kunne tilby pensjon til kommunene. Tariffpartene falt imidlertid ned på at denne dispensasjonen ikke imøtekom

hovedtariffavtalen i kommunal sektor. Regjeringen har varslet at det i løpet av 2003 vil komme nye regler som sikrer konkurranse på like vilkår.

2002 har vært et svakt år for salg av spareprodukter i privatmarkedet. Selskapet satser på å øke salget av livsforsikringer uten sparing. Salget økte i forhold til 2001, men ble lavere enn forventet.

Resultater

Resultatet av årets drift, før fordeling mellom kunder og eiere, ble minus 1.253 millioner kroner for Storebrand Livsforsikring AS mot minus 425 millioner kroner i 2001 (for Storebrand Livsforsikring Konsern h.h.v. minus 1.253 millioner kroner i 2002 og minus 422 millioner kroner i 2001). Etter at trekk fra tilleggsavsetning er foretatt ble resultatet før skatt minus 242 millioner kroner i 2002 i Storebrand Livsforsikring AS mot minus 15 millioner kroner i 2001. Resultatet i livsforsikring består av tre elementer; rente-, risiko- og administrasjonsresultat. *Renteresultatet* ble svakt i 2002 som følge av den vedvarende uro og negative utvikling i finansmarkedene. Resultatført finansavkastning ble på 2,7 prosent og dekker dermed ikke den årlige avkastningsgarantien til kundene, som i gjennomsnitt er 3,8 prosent. Den manglende avkastningen er dekket av fond for tilleggsavsetninger.

Risikoresultatet ble i 2002 på 194 millioner kroner, mot 238 millioner kroner i 2001. Innenfor området kollektiv pensjon er risikoresultatet forbedret med 27 millioner kroner. Innenfor gruppepensjonsområdet er risikoresultatet på nivå med 2001. Innenfor områdene individuell kapitalforsikring og individuell pensjonsforsikring er risikoresultatet redusert med 35 millioner kroner.

Administrasjonsresultatet ble minus 112 millioner kroner mot minus 102 millioner kroner i 2001.

I henhold til regnskapsloven § 3-3, bekrefter styret at regnskapet er utarbeidet i samsvar med forutsetningen om fortsatt drift.

Premieinntekter

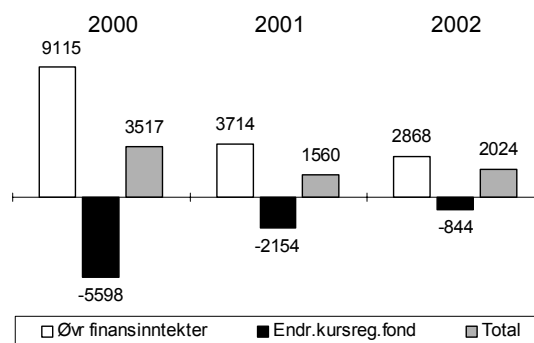
Premiene økte i 2002 med 5 prosent til 8.916 millioner kroner. Det var en tilfredsstillende vekst både innen forfalt premie og tilflyttede premiereserver for kollektiv pensjon. I gruppeliv har det også vært premievekst i 2002, mens det har vært premiereduksjon i privatbransjene. For selskapet totalt ble premieinntektene eksklusive tilflyttet premiereserve på 7.098 millioner kroner mot 7.250 millioner kroner i 2001. Målt i kundefond har selskapet en markedsandel på 29 prosent ved utgangen av 2002 mot 30 prosent ved forrige årsskifte. Markedsandelen av totalt forfalt premie inkludert overførte premiereserver var på 20 prosent pr. 31.12.2002 mot 21 prosent året før.

Finansinntekter

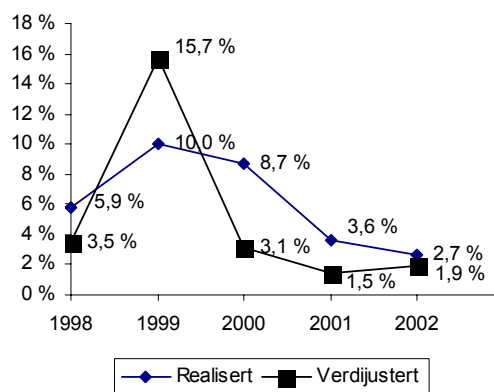
De resultatførte finansinntektene ble på 2.868 millioner kroner mot 3.714 millioner kroner året før. Markedsavkastningen ble på 2.024 millioner kroner eller 1,9 prosent. Tatt i betraktning den negative markedsutviklingen oppnådde selskapet relativt sett en akseptabel avkastning som lå 18 punkter over referanseindeksen.

Det norske aksjemarkedet falt i 2002 med over 30 prosent. Det globale aksjemarkedet representert ved Morgan Stanleys verdensindeks falt med nær 40 prosent i fjor, og siden utgangen av 1999 har verdensindeksen falt med over 50 prosent (målt i norske kroner). Vi må over 70 år tilbake i tid for å finne et tilsvarende kraftig og langvarig kursfall.

Netto inntekter finansielle eiendeler ekskl. driftskostnader

Kapitalavkastning

Driftskostnader

Driftskostnadene i Storebrand Livsforsikring AS ble i alt 917 millioner kroner i 2002 mot 875 millioner kroner i 2001. Dette er en økning på 42 millioner kroner sammenlignet med 2001. Økningen skyldes i hovedsak inflasjon og økte kostnader relatert til kundeservice, som følge av både innføring av nye produkter og iverksetting av tiltak for å bedre vår kundeservice ytterligere. Storebrand har også i 2002 hatt sterkt kostnadsfokus. Målt i forhold til gjennomsnittlig kundefond har Storebrand i perioden 1999 til 2001 hatt en gjennomgående forbedring i kostnadsnivået fra 0,96 prosent i 1999 til 0,94 prosent i 2000 og 0,88 prosent i 2001. Tilsvarende tall for 2002 er 0,92 prosent.

Forsikringsoppgjør

Erstatningsutbetalingene ble på 6.284 millioner kroner som er en reduksjon på 9% fra året før. Nedgangen skyldes i sin helhet reduksjon i gjenkjøp av forsikringer og uttak av oppsparte midler. Overførte reserver til andre selskaper, som følge av at kunder ønsker å bytte forsikringsselskap, er redusert med 12 prosent sammenlignet med året før.

Avsetninger til forsikringsfond

Pliktig avsetning til premiereserven utgjorde 3.342 millioner kroner mot 2.340 millioner kroner året før. Premiereserven pr. 31.12. 2002 er på 90.357 millioner kroner.

Som følge av at selskapet i 2002 var i en underskuddsposisjon er ikke kundene tildelt overskuddsmidler utover den garanterte avkastningen.

Tilleggsavsetningene er en betinget kundetildelt avsetning. Avsetningen er en buffer som kan benyttes til dekning av den garanterte renten i de tilfeller hvor selskapet, et enkelt år, ikke oppnår tilstrekkelig avkastning til å oppfylle renteforpliktelsen. I 2002 er tilleggsavsetningene belastet med 1.012 millioner kroner som er overført premiereserven for å dekke opp forskjellen mellom den oppnådde kapitalavkastningen og den garanterte renten. Etter denne belastningen og øvrige endringer på tilleggsavsetningene ved oppgjør og flytting av forsikringer utgjør fondet 3.034 millioner kroner pr. utgangen av 2002.

Premie- og pensjonsreguleringsfondet er i løpet av året redusert med 2.213 millioner kroner og utgjør 5.409 millioner kroner pr. 31.12.2002.

Risikoforhold

Selskapet er eksponert for risiko knyttet til den forsikringsmessige virksomheten og investeringsrisiko knyttet til sine aktivaplasseringer. Når det gjelder den forsikringsmessige risiko følger selskapet tariffen som er meldt til myndighetene. Disse tariffene bygger på statistisk erfaringsmateriale.

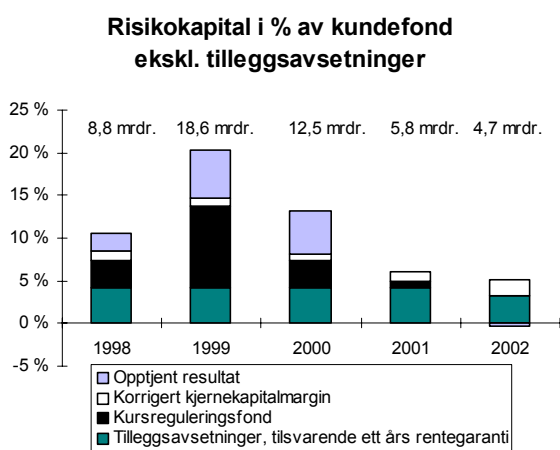
Selskapets investeringsrisiko vil være bestemt av hvordan kapitalen er fordelt mellom aktivaklasser med ulik risiko. Den strategiske aktivasammensetningen fastsettes årlig av styret og blir beskrevet i selskapets investeringspolicy. Selskapets investeringspolicy vil også omfatte rammer for valutarisiko, retningslinjer for bruk av derivatinstrumenter og rammer for kreditteksponering i ulike ratingklasser.

For å oppfylle kravet til en forsvarlig forvaltning og behovet om å ivareta en tilfredsstillende risikobærende evne, har Storebrand et aktivt forhold til den risiko selskapet er eksponert for. Storebrand Livsforsikring avpasser løpende sin markedsrisiko til selskapets risikobærende evne. Disse forhold avstemmes også mot myndigheter og ratingbyråer. I løpet av 2002 nedgraderte Standard & Poor kapitalstyrken til Storebrand Livsforsikring ett nivå til A-, men Moody's beholdt sin rating uendret på A2.

Aktiv risikostyring medfører at selskapet på forhånd har etablert retningslinjer for hvilke tiltak som skal fattes ved både kursfall og kursoppgang, slik at man sikrer en myk tilpasning ved store kursbevegelser og samtidig gjør det mulig å være eksponert i risikable aktiva som gir mulighet til å delta i en fremtidig kursoppgang.

Det er fremdeles knyttet stor usikkerhet til videre kursutvikling på kapitalmarkedene. En slik situasjon krever et spesielt aktivt

forhold til den markedsrisiko selskapet er eksponert for og selskapets til enhver tid tilgjengelige risikokapital. Storebrand har derfor videreutviklet metoden for aktiv risikostyring. Risikostyringen har vist seg å fungere godt i den krevende situasjonen selskapet har gått gjennom i 2002.

Kapitalforhold

Nedgangen i kapitalmarkedene både i 2001 og 2002 har redusert selskapets risikobærende evne. Ved inngangen til 2002 var aksjeeksponeringen om lag 22 prosent. I første kvartal ble den økt til 26 prosent, deretter redusert til 16 prosent gjennom andre kvartal og ytterligere til 7 prosent ved utgangen av tredje kvartal. Ved inngangen til 2003 er aksjeeksponeringen på 9 prosent.

Storebrand Livsforsikring vil bygge risikokapital og videreføre strategien med en veldifferensiert verdipapirportefølje med en betydelig utenlandsandel for på den måten å kunne øke risikoeksponeringen på sikt. Ved utgangen av 2002 var risikokapitalen 4,7 milliarder kroner. Dette utgjør 5 prosent av kundefond eksklusive tilleggsavsetninger.

Ved utgangen av 2002 har livselskapet en tilfredsstillende risikobærende evne, og alle kapitalkrav er tilfredsstillende med god

margin. Selskapet har et solvensmarginkrav på 4.297 millioner kroner og en solvensmarginkapital på 6.898 millioner kroner, som gir en solvensmarginprosent på 160,5 mot 184,4 året før. Kapitaldekningen i livkonsernet ble på 18,4 prosent pr. 31.12.02 mot 12,0 prosent ved forrige årsskifte. Endringen skyldes først og fremst lavere risikovektet kapital gjennom lav aksjeandel. Selskapet har i løpet av 2002 innfridd to ansvarlige lån på til sammen 561 millioner kroner.

Personal, organisasjon og styrende organer

Storebrand Livsforsikring AS er et heleid datterselskap av Storebrand ASA. Storebrands overordnede personalmålsetting er å sikre at konsernet til enhver tid tiltrekker, beholder og utvikler kvalifiserte, motiverte og forandringsdyktige ansatte for å møte markedets krav. Flere ganger i året gjennomfører Storebrand Livsforsikring medarbeidertilfredshetsundersøkelser for å få en indikasjon på hvordan medarbeiderne trives, hva som motiverer og hva som kan/må forbedres.

Ved utgangen av året var det i konsernet 637 årsverk mot 610 ved årets begynnelse. Bemanningen er i dag balansert sammensatt med en god blanding av erfarne og yngre medarbeidere av begge kjønn. Storebrand har som målsetting å få flere kvinner i lederstillinger og har i flere år deltatt i AFF's mentorprogram for kvinner. Alle lederutviklingsprogrammer skal ha en jevn kjønnsmessig sammensetning.

Storebrand har et anerkjent konserntrenee-program som de siste to årene er kåret til Norges beste innen finansnæringen. Blant landets økonomistudenter har Storebrand i

2002 rykket opp fra 25. plass til 6. plass i kåringen over de mest attraktive arbeidsgivere.

Den 15. februar 2002 inngikk Storebrand som første bedrift i finansnæringen samarbeidsavtale med trygdeetaten om et mer inkluderende arbeidsliv. Storebrands mål med avtalen er å sette ytterligere søkelys på selskapets systematiske arbeid innen helse, miljø og sikkerhet, og i særdeleshet forhold som vedrører arbeidsmiljø, sykefravær og seniorpolitikk. Sykefraværet i konsernet utgjorde i 2002 totalt 4,3 prosent. Selskapet har ikke vært utsatt for meldte personskader, materielle skader eller ulykker av betydning i 2002.

Det har ikke vært endringer i styrets sammensetning i 2002.

Forretningsmessig Samfunnsansvar / miljø

Forretningsmessig samfunnsansvar og miljø har vært på Storebrands agenda i mange år. Selskapet startet med miljøplaner og rapporteringer i 1995, og i 2000 ble den første handlingsplan for forretningsmessig samfunnsansvar (2000-2002) lansert. Erfaringene fra den perioden dannet grunnlaget for utarbeidelsen av den nye toårige handlingsplanen. Denne finnes i sin helhet på www.storebrand/fsa,

Storebrands påvirkning av det ytre miljø gjelder i hovedsak energi og papirforbruk, avfall og transport. Målet er å redusere denne belastningen, både når det gjelder ressursbruk og miljøbelastninger. Til oppvarming benyttes kun egengjenvunnet varme og fjernvarme, og det er derfor ingen CO2 utslipp forbundet med energiforbruket ved hovedkontoret. Det er installert kjøling basert på bruk av sjøvann for å redusere energiforbruket. For å redusere papirforbruket gjennomføres det

holdningsskapende arbeid internt i Storebrand. Alt vesentlig avfall kildesorteres. Alt brukt elektronisk utstyr blir enten resirkulert eller gjenvunnet gjennom en avtale med AlternativData.

Fremtidsutsikter

Banklovkommissjonen arbeider med nye lovutkast som vil gi helt nye rammebetingelser for livselskapene. Målsettingen er at nye lover skal innføres i 2004. Nye lover vil også gi føringer for konkurransen innen offentlig sektor. Storebrand Livsforsikring vil ha hovedfokus på å forsvare og videreutvikle sin posisjon som markedsleder i bedriftsmarkedet for pensjon og livsforsikring i Norge samt fortsatt vekst i markedet for offentlige pensjoner. Forutsetninger for å lykkes er fortsatt høy faglig kompetanse, lave kostnader, aktiv risikostyring og høy kvalitet i kapitalforvaltningen. Et økende salg av livsforsikringer til privatmarkedet gjennom egne og eksterne kanaler forventes å gi økt lønnsomhet. Gjennom å utvikle produkter og kundebehandling i nært samarbeid med de øvrige selskapene i konsernet, har Storebrand Livsforsikring som mål å få en økende andel av de ansatte hos våre bedriftskunder også som privatkunder. Selskapet forventer ingen snarlig bedring i salget av spareprodukter i privatmarkedet, men den positive utviklingen i salg av risikoforsikring forventes å fortsette i 2003. Den aktivaallokeringen selskapet går inn i 2003 med gjør at usikkerheten til oppnådd avkastning i 2003 er sterkt redusert.

Disponering av årets resultat

Resultatet i Storebrand Livsforsikring AS ble på – 241,8 millioner kroner etter at det var trukket 1.011,7 millioner kroner fra

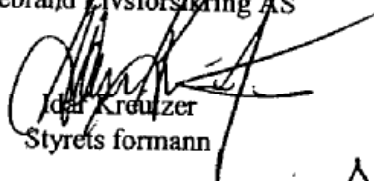

tilleggsavsetning til dekning av rentegarantien overfor kundene. Ettersom selskapet går med underskudd er det ikke

tildelt midler til kundene utover den garanterte avkastningen.

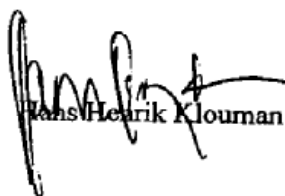
sponering mill. kroner	Totalt	Til eier	Til kunder	% til kunder
Resultat	-241,8			
Skatt	+128,9			
Til annen egenkapital/kunder	-112,9	-112,9	0	0

Oslo, 20. februar 2003
I styret for
Storebrand Livsforsikring AS

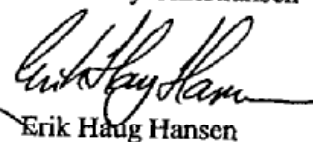

Ida Kreuzer
Styrets formann

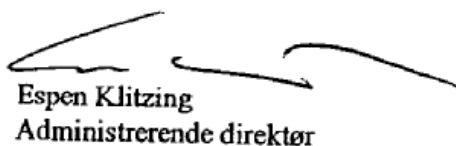

Jan Kildal

Aase Fagerhaug

Hans Henrik Klouman

Per Henry Christiansen

Erik Haug Hansen

Espen Klitzing
Administrerende direktør

Storebrand Livsforsikring

Storebrand Liv Konsern			Resultat i.t.t. - 31.12.		Storebrand Liv AS		
2000	2001	2002	Mill. kroner	Note	2002	2001	2000
TEKNISK REGNSKAP:							
7 040,0	7 249,4	7 097,8	1.1 Forfalte premier brutto		7 097,8	7 249,4	7 040,0
-6,5	-9,0	-15,3	1.2 Avgitt gjenforsikring premier		-15,3	-9,0	-6,5
916,1	1 265,2	1 833,6	1.3 Overført premiereserve fra andre selskaper	4	1 833,6	1 265,2	916,1
7 949,6	8 505,6	8 916,1	1. Premier før egen regning	1,2	8 916,1	8 505,6	7 949,6
-2,5	-0,9	1,9	2.1 Inntekter fra aksjer og andeler i konsernselskaper		10,8	4,1	3,3
-1,4	1,4	0,0	2.2 Inntekter fra andeler i tilknyttet selskap		-6,2	4,6	0,4
8,4	7,2	3,7	2.3 Inntekter fra fordringer på og vp. utstedt av konsernselskaper		3,7	7,2	8,4
858,9	942,2	950,7	2.4 Inntekter fra bygninger og faste eiendommer		886,5	886,4	803,5
4 779,4	4 919,0	5 166,9	2.5 Inntekter fra andre finansielle eiendeler		5 162,0	4 914,5	4 773,5
476,5	520,4	95,3	2.6 Verdiregulering av bygninger og faste eiendommer		95,3	520,4	476,5
			2.7 Urealisert gevinst/reversering av urealisert tap finansielle omløpsmidler				
26,6	0,7	2,0	2.8 Reversering av nedskrivning andre finansielle eiendeler		2,0	0,7	26,6
17 807,9	12 513,4	14 161,1	2.9 Gevinster ved realisasjon av finansielle eiendeler		14 161,1	12 513,4	17 807,9
23 953,8	18 903,4	20 381,6	2. Inntekter av finansielle eiendeler	6	20 315,2	18 851,3	23 900,1
20,4	35,8	34,2	3. Andre forsikringsrelaterte inntekter		34,2	35,8	20,4
-6 230,9	-6 933,7	-6 283,7	4.1 Utbetalte erstatninger brutto		-6 283,7	-6 933,7	-6 230,9
3,9	13,8	8,6	4.2 Avgitt gjenforsikring erstatninger		8,6	13,8	3,9
-9,7	-34,7	-2,3	4.3 Endring i erstatningsavsetning brutto		-2,3	-34,7	-9,7
-4 004,9	-2 520,0	-2 229,3	4.4 Overført premiereserve mv. til andre selskaper	4	-2 229,3	-2 520,0	-4 004,9
-10 241,6	-9 474,6	-8 506,7	4. Erstatninger før egen regning	1	-8 506,7	-9 474,6	-10 241,6
-873,8	-2 339,9	-3 341,7	5.1 Til/fra premiereserve i forsikringsfondet brutto		-3 341,7	-2 339,9	-873,8
-206,7	-217,3	-161,5	5.2 Garanterte renter på premiefond/pensjonsreguleringsfond		-161,5	-217,3	-206,7
-450,9	0,0	0,0	5.3 Årets tilleggsavsetninger				-450,9
279,3	159,2	169,7	5.4 Fra tilleggsavsetninger i forbindelse med erstatning/gjenkjøp		169,7	159,2	279,3
68,5	32,9	15,2	5.5 Overføring av tilleggsavsetninger fra andre selskaper		15,2	32,9	68,5
0,0	466,9	-6,1	5.6 Til/fra sikkerhetsfond		-6,1	466,9	0,0
-10,7	-7,2	-8,7	5.7 Til/fra tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten		-8,7	-7,2	-10,7
-1 194,3	-1 905,4	-3 333,1	5. Endringer i forsikringsmessige avsetn. mv. før egen regning	1	-3 333,1	-1 905,4	-1 194,3
-304,7	-248,0	-273,9	6.1 Salgskostnader forsikring	3	-273,9	-248,0	-304,7
-479,9	-503,9	-503,2	6.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	8	-503,2	-503,9	-479,9
-784,6	-751,9	-777,7	6. Forsikringsrelaterte driftskostnader før egen regning		-777,7	-751,9	-784,6
-15,0	-6,7	-5,8	7.1 Adm. kostnader knyttet til bygninger og faste eiendommer		-5,8	-6,7	-15,0
-129,9	-116,5	-133,3	7.2 Adm. kostnader knyttet til andre finansielle eiendeler		-133,3	-116,5	-129,9
-11,6	-5,5	-6,0	7.3 Rentekostnader knyttet til finansielle eiendeler		-2,4	-10,9	-7,3
-160,7	-148,5	-170,6	7.4 Andre kostnader knyttet til finansielle eiendeler		-115,9	-91,8	-104,5
-393,6	-81,5	-237,1	7.5 Verdiregulering av bygninger og faste eiendommer		-237,1	-81,5	-393,6
-5 598,2	-2 154,2	-843,9	7.6 Urealisert tap og reversering av urealisert gevinst finansielle omløpsmidler		-843,9	-2 154,2	-5 598,2
-35,0	0,0	-163,4	7.7 Nedskrivning av andre finansielle eiendeler		-163,4	0,0	-35,0
-14 244,3	-14 952,7	-16 914,7	7.8 Tap ved realisasjon av finansielle eiendeler		-16 914,7	-14 952,7	-14 244,3
-20 588,3	-17 465,6	-18 496,8	7. Kostnader knyttet til finansielle eiendeler	6	-18 438,5	-17 414,3	-20 527,8
-111,7	-110,0	-75,6	8. Andre forsikringsrelaterte kostnader etter gjenforsikringsandel		-75,6	-110,0	-111,7
5 598,2	2 154,2	843,9	9. Til/fra kursreguleringsfond		843,9	2 154,2	5 598,2
4 601,5	-108,5	-1 014,1	10. FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT		-1 022,2	-109,3	4 608,3
	407,6	1 011,7	11. Fra tilleggsavsetning i forsikringsfondet til dekning av renteunderskudd		1 011,7	407,6	
-1 618,7			12.1 Overføring til premiereserve i forsikringsfondet				-1 618,7
-1 881,8			12.2 Overføring til premie- og pensjonsreguleringsfond i forsikringsfondet				-1 881,8
-3 500,5			12. Midler tilført forsikringskunder	1			-3 500,5
1 101,0	299,1	2,4	13. RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP		-10,5	298,3	1 107,8
IKKE TEKNISK REGNSKAP:							
57,8	59,8	36,6	14. Andre inntekter				
-321,2	-373,6	-293,1	15. Andre kostnader		-231,3	-315,3	-272,2
837,6	-14,7	-240,9	16. RESULTAT AV ORDINÆR VIRKSOMHET		-241,8	-17,0	835,6
			17. Ekstraordinære inntekter				
-128,9	78,0	128,6	18. Skattekostnad	7,23	128,9	79,9	-128,0
-1,1	-0,4	-0,6	19. Minoritetens andel av resultat				
707,6	62,9	-112,9	20. ÅRSRESULTAT		-112,9	62,9	707,6
DISPONERINGER:							
			21.1 Avgitt konsernbidrag				
			21.2 Utdelt utbytte				-530,6
			21.3 Overført til annen egenkapital		112,9	-62,9	-177,0
			21. Sum disponeringer		112,9	-62,9	-707,6

Storebrand Livsforsikring

Storebrand Liv Konsern			Balanse pr. 31. desember		Storebrand Liv AS		
2000	2001	2002	Mill. kroner	Note	2002	2001	2000
			EIENDELER:				
1,8			1.1 Goodwill	11			1,8
		80,8	1.2 Immaterielle eiendeler		4,8		
		59,2	1.3 Utsatt skattefordel	23	113,3		
1,8		140,0	1. Immaterielle eiendeler		118,1		1,8
10 907,2	11 293,1	9 787,0	2.1 Bygninger og faste eiendommer	17,18	9 777,6	11 244,3	10 898,1
			2.2 Aksjer og andeler i konsernselskaper	10,15	119,7	48,0	46,2
97,4	58,5	19,5	2.3 Fordringer på og vp. utstedt av konsernselskaper	19,25	19,5	58,5	97,4
33,1	37,7	45,6	2.4 Aksjer og andeler i tilknyttede selskaper	10,15,19	45,6	37,7	33,1
34,3	35,1	37,1	2.5 Aksjer og andeler	9,15,19	4,8	2,2	0,3
27 402,3	25 043,6	40 022,6	2.6 Obligasjoner som holdes til forfall	13,15,19	40 022,6	25 043,6	27 402,3
1 842,7	1 236,1	1 006,4	2.7 Pantelån	15,16	1 006,3	1 236,0	1 842,6
214,0	166,0	112,0	2.8 Andre utlån	15,16	112,0	166,0	214,0
		41,2	2.9 Andre finansielle anleggsmidler		41,2		
40 531,0	37 870,1	51 071,4	Finansielle eiendeler som anleggsmidler		51 149,3	37 836,3	40 534,0
35 180,3	22 060,4	10 692,3	2.9 Aksjer og andeler	9,14,15,19	10 692,3	22 060,4	35 180,3
32 153,8	39 455,4	35 597,2	2.10 Obligasjoner og andre vp. m/fast avkastning	12,14,15,19	35 597,2	39 455,4	32 153,8
1 500,4	400,5	5 496,3	2.11 Plasseringer hos kredittinstitusjoner	15,19	5 496,3	400,5	1 500,4
14,1	97,6	45,5	2.12 Finansielle derivater	14,15,19	45,5	97,6	14,1
	173,0	16,1	2.13 Andre finansielle omløpsmidler		16,1	173,0	
68 848,6	62 186,9	51 847,4	Finansielle eiendeler som omløpsmidler		51 847,4	62 186,9	68 848,6
109 379,6	100 057,0	102 918,8	2. Sum finansielle eiendeler		102 996,7	100 023,2	109 382,6
450,5	706,2	682,2	3.1 Fordringer på forsikringstakere - direkte forretninger		682,2	706,2	450,5
9,0	10,5	6,0	3.2 Fordringer i forbindelse med gjenforsikring		6,0	10,5	9,0
98,0	2 759,1	140,4	3.3 Andre fordringer		203,0	2 701,7	50,8
19,3	9,8	14,0	3.4 Fordringer med konsernselskaper	25	23,6	57,7	21,7
576,8	3 485,6	842,6	3. Sum fordringer		914,8	3 476,1	532,0
12,2	13,5	2,7	4.1 Varige driftsmidler	18	1,7	12,5	10,9
1 807,6	2 674,8	1 533,2	4.2 Kasse,bank		1 459,4	2 602,0	1 743,9
69,9	61,0	67,3	4.3 Andre eiendeler etter art	8	61,8	50,2	58,9
1 889,7	2 749,3	1 603,2	4. Sum andre eiendeler		1 522,9	2 664,7	1 813,7
1 332,7	1 727,4	1 473,8	5.1 Opptjente ikke mottatte leieinntekter, renter, ol.		1 469,8	1 723,8	1 332,7
0,7		862,7	5.2 Andre forskuddsbetalte kostn. og ikke mottatte inntekter		862,7		
1 333,4	1 727,4	2 336,5	5. Sum forskuddsbet. kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		2 332,5	1 723,8	1 332,7
113 181,3	108 019,3	107 841,1	SUM EIENDELER		107 885,0	107 887,8	113 062,8

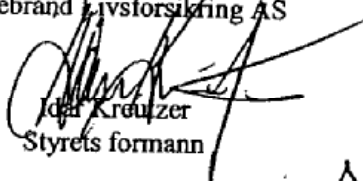
Storebrand Liv Konsern			Balanse pr. 31. desember		Storebrand Liv AS		
2000	2001	2002	Mill. kroner	Note	2002	2001	2000
EGENKAPITAL OG GJELD:							
1.361,2	1.361,2	1.361,2	6.1 Aksjekapital	28	1.361,2	1.361,2	1.361,2
1.361,2	1.361,2	1.361,2	6. Sum innskutt egenkapital		1.361,2	1.361,2	1.361,2
1.764,6	1.827,5	1.714,6	7.1 Annen egenkapital	28	1.714,6	1.827,5	1.764,6
1.764,6	1.827,5	1.714,6	7. Sum opptjent egenkapital		1.714,6	1.827,5	1.764,6
11,6	11,3	11,7	8. Minoritetens andel av egenkapitalen				
1.776,2	1.796,1	1.488,9	9.1 Evigvarende ansvarlig lånekapital		1.488,9	1.796,1	1.776,2
1.722,0	1.639,1	981,5	9.2 Annen ansvarlig lånekapital		981,5	1.639,1	1.722,0
3.498,2	3.435,2	2.470,4	9. Sum ansvarlig lånekapital	14,24	2.470,4	3.435,2	3.498,2
2.998,1	843,9	0,0	10. Kursreguleringsfond	19	0,0	843,9	2.998,1
84.600,1	86.981,5	90.357,3	11.1 Premiereserve for egen regning		90.357,3	86.981,5	84.600,1
4.847,3	4.301,0	3.033,8	11.2 Tilleggsavsetninger		3.033,8	4.301,0	4.847,3
10.282,3	7.621,5	5.408,7	11.3 Premiefond og pensjonsreguleringsfond		5.408,7	7.621,5	10.282,3
216,1	250,8	253,1	11.4 Erstatningsavsetning for egen regning		253,1	250,8	216,1
39,0	46,2	54,9	11.5 Andre tekniske avsetninger	22	54,9	46,2	39,0
99.984,8	99.201,0	99.107,8	Avsetninger til forsikringsfond for egen regning	21	99.107,8	99.201,0	99.984,8
591,8	125,0	131,1	11.6 Sikkerhetsfondsavsetninger		131,1	125,0	591,8
100.576,6	99.326,0	99.238,9	11. Sum forsikringsmessige avsetninger for egen regning	20	99.238,9	99.326,0	100.576,6
128,5	130,8	128,2	12.1 Pensjonsforpliktelser ol.	8	124,3	121,1	118,9
155,6	71,3		12.2 Utsatt skatt	23		4,5	84,4
13,7	13,3	14,6	12.3 Andre avsetninger	8	14,2	13,2	13,2
297,8	215,4	142,8	12. Sum avsetninger for andre risikoer og kostnader		138,5	138,8	216,5
1.665,3	357,7	350,8	13.1 Gjeld i forbindelse med direkte forsikring		350,8	357,7	1.665,3
62,1	55,5	66,1	13.2 Gjeld i forbindelse med gjenforsikring		66,1	55,5	62,1
3,0	12,4		13.3 Finansielle derivater som kortsiktig gjeld	19		12,4	3,0
238,3	410,8	2.322,5	13.4 Annen gjeld		2.288,7	373,4	193,6
530,6	0,6		13.5 Avsatt til utbytte				530,6
31,5	23,9	44,2	13.6 Gjeld til konsernselskap	25	147,0	22,6	57,8
2.530,8	860,9	2.783,6	13. Sum gjeld		2.852,6	821,6	2.512,4
84,8	75,8	25,6	14.1 Mottatte ikke opptjente leieinntekter, renter, mv.		25,6	75,8	84,8
57,6	62,1	92,3	14.2 Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		83,2	57,8	50,4
142,4	137,9	117,9	14. Sum påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		108,8	133,6	135,2
113.181,3	108.019,3	107.841,1	SUM EGENKAPITAL OG GJELD		107.885,0	107.887,8	113.062,8

POSTER UTENOM BALANSEN:

Betingede forpliktelser, se note 9

995

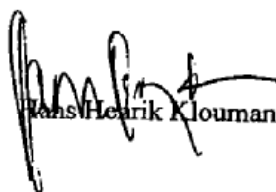
Oslo, 20. februar 2003
I styret for
Storebrand Livsforsikring AS

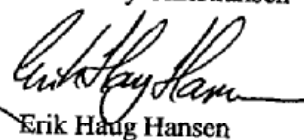

Jørgen Kræuzer
Styrets formann

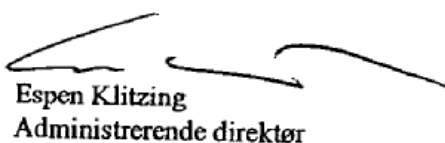

Jan Kildal

Per Henry Christiansen

Aase Fagerhaug

Hans Henrik Klouman

Erik Haug Hansen

Espen Klitzing
Administrerende direktør

Noter til regnskapet

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er satt opp i overensstemmelse med Forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper og ny regnskapslov gjeldende fra 01.01.1999.

Forfalte premier

Brutto forfalte premier inntektsføres med de beløp som forfaller i året. Avgitt gjenforsikring vises på egen linje under hovedposten premier for egen regning. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve i forsikringsfondet.

Inntekter/kostnader på finansielle eiendeler

Inntekter og kostnader på finansielle eiendeler regnes som ordinære driftsinntekter/kostnader. Inntektene/kostnadene inneholder både realiserte poster og endring i urealiserte verdier. Endringer i urealiserte verdier avsettes i et kursreguleringsfond og påvirker ikke resultatet. Inntekter og kostnader vises brutto i regnskapet. Finansielle kostnader inkluderer administrasjonskostnadene forbundet med den finansielle virksomhet.

Utbetalte erstatninger

Viser årets brutto utbetalte erstatninger. Avgitt gjenforsikring og årets endring i erstatningsavsetning vises på egne linjer under hovedposten erstatninger for egen regning. Avsetning for ikke ferdigbehandlede eller ikke utbetalte erstatninger ivaretas i erstatningsavsetningen under forsikringsmessige avsetninger for egen regning.

Overføring av premiereserve m.v. (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer føres over resultatregnskapet under posten premier for egen regning for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsfondet tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreserver og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten tilleggsavsetninger under endringer i

forsikringsmessige avsetninger. Flyttebeløpene blir stående som kortsiktig gjeld/tilgodehavende til oppgjør finner sted. Oppgjørsrenter ved fraflytting føres under hovedposten andre forsikringsrelaterte kostnader.

Resultat til forsikringskundene

Resultat til forsikringskundene føres som en kostnad i regnskapet. Garantert avkastning på premiereserven og premie-/ pensjonsreguleringsfond føres under posten endringer i forsikringsmessige avsetninger, mens øvrig resultat til kundene føres under posten midler tilført forsikringskunder.

Finansielle omløpsmidler

Finansielle omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi. Se under for beskrivelse av vurderingsmetoder for de ulike finansielle omløpsmidlene.

Porteføljevurdering ved avsetning til kursreguleringsfond

Ved vurdering av avsetning til kursreguleringsfond anvendes porteføljeprinsippet for finansinvesteringer i aksjer, obligasjoner, sertifikater, finansielle derivater og andre finansielle omløpsmidler som forvaltes som en enhetlig gruppe. Porteføljevurdering vil få betydning dersom kursreguleringsfondet kommer under null. Vurdering av omløpsmidler etter porteføljeprinsippet skjer til markedsverdi (virkelig verdi) på balansedagen omregnet til NOK på balansedagens kurs. Eventuell mindre verdi nedskrives og resultatføres som finanskostnad. Endring merverdier inngår som en del av selskapets netto finansinntekter. Porteføljeprinsippet anvendes ikke på finansinvesteringer med konstatert varig verditap. Disse vurderes og bokføres individuelt til antatt virkelig verdi.

Omløpsaksjer

Omløpsaksjer bokføres til markedsverdi. Markedsverdien fastsettes lik sluttkurs fra Oslo Børs på siste handledag i året og til markedsкурser (siste omsetning/kjøpskurs) for utenlandske børsnoterte selskaper. Markedsverdi for øvrige aksjer fastsettes etter en verddivurdering på grunnlag av tilgjengelig informasjon.

Aksjer i datterselskaper/tilknyttede selskaper

Aksjeinvesteringer i datterselskaper og tilknyttede eller samarbeidende selskaper hvor investeringen er av langsiktig og strategisk karakter, vurderes som anleggsmidler.

Datter selskaper og tilknyttede selskaper (eierandel 20-100%) vurderes etter egenkapitalmetoden i selskapsregnskapet.

Aksjer til varig eie eller bruk

Strategiske aksjeinvesteringer vurderes til kostpris og nedskrivning foretas på individuell basis dersom verdifallet ikke skyldes årsaker som antas å være av forbigående art eller av uvesentlig karakter.

Obligasjoner

Obligasjoner er regnskapsmessig delt i omløpsobligasjoner og obligasjoner som holdes til forfall. Omløpsobligasjoner skal bokføres til markedsverdi. Markedsverdi er siste kjente omsetningskurs. For papirer hvor det ikke foreligger omsetningskurs, beregnes kursen ut fra avkastningskurven for respektive sektor. Obligasjoner som holdes til forfall er bokført til kostpris og over-/underverdi i forhold til pari amortiseres over obligasjonens gjenværende løpetid og føres i resultatregnskapet som et renteelement.

Misligholdte obligasjoner vurderes tilsvarende Kredittilsynets forskrifter for utlån.

Utlån

Utlån er oppført med nominelle verdier i balansen, redusert med spesifiserte og uspesifiserte tapsavsetninger i.h.t. Kredittilsynets forskrifter fra 1/1.92.

Spesifiserte tapsavsetninger

Spesifiserte tapsavsetninger er ment å dekke påregnelig tap på engasjementer som på balansedagen er identifisert som tapsutsatte. Dette vil være avsetninger foretatt av Inkassoavdelingen på lån overført til rettslig inkasso-behandling, manuelle avsetninger foretatt på spesielt tapsutsatte lån i den løpende porteføljen, og avsetninger for tapsrisiko på lån med restanse på innbetalingen ut over 67 dager.

Uspesifiserte tapsavsetninger

Uspesifiserte tapsavsetninger er ment å dekke tap som på grunn av forhold som foreligger på balansedagen, må påregnes å inntreffe på engasjementer som ikke er identifisert og vurdert etter reglene om spesifiserte tapsavsetninger. Denne type avsetning vurderes for alle løpende lån som ikke er misligholdt ut over 67 dager etter siste forfall. Avsetningen foretas på bakgrunn av erfaringsmateriale og bransjedata.

Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige. Dette omfatter tap ved oppgjort konkurs, stadfestet akkord og lignende, eller dersom selskapet finner det overveiende sannsynlig at tapet er endelig. Konstaterte tap på utlån føres direkte til reduksjon av nominelle verdier i balansen.

For misligholdte engasjement ut over 90 dager etter forfall, tilbakeføres inntektsførte ubetalte renter, provisjoner og gebyrer. Konstaterte tap og tapsavsetninger føres til fradrag i finansinntektene.

Fast eiendom

Fra 1999 skal bygninger og faste eiendommer vurderes til virkelig verdi. I regnskaps-forskriften for forsikring beskrives regler for hvordan virkelig verdi skal beregnes. Se note 19. Virkelig verdi skal fastsettes minst hvert 3 år. En eventuell verdiregulering som følge av denne vurderingen inngår i driftsresultatet. Det foretas ikke bedriftsøkonomiske avskrivninger.

Tap/gevinst ved salg av eiendom behandles som en ordinær post i regnskapet.

Under posten faste eiendommer rapporteres alle eiendommer, også de som er organisert som egne AS. Bokføring som eiendom og ikke aksjer følger prinsippet om at realitet går foran form. For selskapet er investeringen en eiendomsinvestering på lik linje med de direkte eide eiendommene.

Valuta

I hovedsak er valutarisikoen på utenlandske investeringer sikret med valutakontrakter på porteføljenivå. Urealiserte valutagevinster/tap på valutakontraktene og på verdipapirene inngår ikke i avsetningen til kursreguleringsfond, men inngår i resultatet til fordeling mellom kunder og eiere.

Verdipapirer under anleggsmidler bokføres til valutakurs på kjøpstidspunktet. Ved opp- eller nedskrivning benyttes valutakurs på vurderingstidspunktet.

Likvide midler, fordringer og gjeld omregnes etter balansedagens valutakurs.

Valuta sikring ansvarlig lån

Ansvarlig lån i utenlandsk valuta sikres ved terminkjøp tilsvarende hovedstol på lånet tillagt lånets påløpte renter frem til terminens forfall. Det ansvarlige lånet og renter bokføres til valutakurs på balansedagen og valutaterminen bokføres til markedskurs.

Sikringsvurderinger

Valutarisikoen på utenlandske investeringer er sikret på porteføljenivå med valutaterminer. På ansvarlige lån er valuta og renterisiko sikret gjennom valutaterminer og renteswap direkte knyttet til det enkelte lån.

Finansielle derivater

Finansielle derivater bokført som omløpsmidler vurderes til virkelig verdi. Storebrand foretar løpende markedsverdiberegninger av alle derivater. Beregningen tar utgangspunkt direkte i observerte markedsverdier for instrumenter hvor disse er tilgjengelig i et likvid marked. Dersom markedsverdien ikke er direkte tilgjengelig, beregnes markedsverdier på grunnlag av underliggende markedspriser ved hjelp av matematiske modeller som er allment aksepterte for prising av slike instrumenter.

Aksjeopsjoner

Ved kjøp eller salg av opsjonsavtaler balanseføres avtalen til markedsverdi. Opsjonen realiseres ved at den benyttes, går til forfall eller at det gjøres en motforretning.

Aksjefutures

Aksjefutures (inkl. aksjeindeksfutures) gjøres opp daglig som følge av foregående dags markedsbevegelser. Verdiendringer på futureskontrakter bokføres løpende som realisert resultat.

Renteopsjoner

Tilsvarende behandling som for aksjeopsjoner.

Rentefutures

Tilsvarende behandling som for aksjefutures.

Renteswap

På renteswapper resultatføres påløpte renteinntekter og rentekostnader løpende. Omløpsmidler bokføres til markedsverdi.

FRA-fremtidige renteavtaler

Fremtidige renteavtaler (FRA) føres til markedsverdi og gjøres opp i begynnelsen av den perioden avtalen er knyttet til.

Valutaterminkontrakter

Valutaterminer benyttes i all hovedsak til valutasikring av verdipapirer og andre finansielle instrumenter. Urealisert verdiendring inngår ikke i kursreguleringsfondet, men påvirker resultat til fordeling mellom kunder og eier. Resultat av aktive valutaposisjoner føres inn på kursreguleringsfond.

Valutaswapper

Tilsvarende behandling som for valutaterminkontrakter.

Pensjonskostnader

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i posten forsikringsrelaterte administrasjonskostnader og består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelse og forventet avkastning av pensjonsmidlene.

Forskuddsbetalt pensjon er differansen mellom virkelig verdi av pensjonsmidlene og nåverdien av de beregnede pensjonsforpliktelser og føres som langsiktig eiendel i balansen. Tilsvarende blir forholdet en langsiktig gjeld når pensjonsforpliktelsen er større enn pensjonsmidlene. Det skilles mellom forsikret og uforsikret ordning. Den uforsikrede ordning vil alltid bli ført som gjeld, da denne ordningen ikke omfatter pensjonsmidler.

Endring i beregnede pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler som følge av avvik mellom beregnede og estimerte verdier, blir ikke periodisert i regnskapet før akkumulert virkning av estimatendring og avvik overstiger 10% av det høyeste av henholdsvis pensjonsforpliktelse eller pensjonsmidler ved årets begynnelse (korridoren).

For nærmere redegjørelse om pensjonskostnadene og behandling av disse i regnskapet vises til note 8.

Utsatt skatt/utsatt skattefordel

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og årets endring i utsatt skatt/skattefordel.

Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig verdi og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring og fremførbar godtgjørelse. Utsatt skattefordel balanseføres dersom fremtidig skattepliktig inntekt sannsynliggjør en utnyttelse.

Prinsipper for avskrivning, nedskrivning og reversering av nedskrivninger

(For finansielle eiendeler se beskrivelser under de ulike investeringsaktiva).

Selskapets driftsmidler avskrives bedriftsøkonomisk over driftsmidlets levetid dersom kostpris overstiger 15.000,- og antatt levetid er 3 år eller lengre. Følgende avskrivningstid benyttes dersom driftsmidlets levetid ikke er kjent:

Maskiner, inventar:	4 år
EDB-systemer:	3-6 år
Biler:	6 år
Goodwill:	5 år

Avsetninger til kursreguleringsfond

Saldo på kursreguleringsfond tilsvarer kursreservene/merverdiene på de finansielle omløpsmidlene. Med unntak av valutaterminer knyttet til åpne valutaposisjoner føres ikke dagskurs på valuta inn på kursreguleringsfondet. Kursreguleringsfondet kan aldri være negativt. Merverdier under 0 vil medføre en regnskapsmessig nedskrivning med resultatteffekt.

Forsikringsmessige avsetninger - livsforsikring

Forsikringsfondet

Premiereserve:

Brutto premiereserve utgjør kontantverdien av selskapets totale forsikringsforpliktelser i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag av kontantverdien av fremtidige premier. Dette tilsvarer summen av de beløp som er ført på forsikringstakernes konti, samt avsatte premiereserver for kontrakter som ikke

kontoføres (rene risikoforsikringer, inkl. gruppelivsforsikringer m.v.).

Tilleggsavsetninger:

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har selskapene anledning til å foreta tilleggsavsetninger i forsikringsfondet. Den maksimale tilleggsavsetningen er satt til differansen mellom premiereserven beregnet med utgangspunkt i 3,5% garantert rente i premiegrunnlaget og premiereserven beregnet med utgangspunkt i den faktiske garanterte rente i kontraktene. Grensen for en kontrakts tilleggsavsetning er satt av Kredittilsynet til premiereserven for kontrakten multiplisert med to ganger grunnlagsrenten for kontrakten. Selskapet kan allikevel bestemme et høyere multiplum av grunnlagsrenten enn fastsatt av Kredittilsynet. Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning og reduserer dermed årsresultatet. Tilleggsavsetning kan benyttes til dekning av renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet etter forsikringsteknisk resultat som trekk fra tilleggsavsetning til dekning av renteunderskudd.

Premie- og pensjonsreguleringsfond:

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier "etter skatteloven" fra forsikringstakerne i individuell og kollektiv pensjonsforsikring. Pensjonsreguleringsfondet består av innbetalinger "etter skatteloven" fra forsikringstakere i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal benyttes til utbetaling av fremtidige regulerings tillegg for pensjonister. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Erstatningsavsetning:

Består av avsetning for ikke utbetalte eller ikke ferdigbehandlede forsikringsoppgjør (IBNR og RBNS). Erstatningsavsetningen skal bare inneholde midler som ville ha kommet til utbetaling i regnskapsåret dersom erstatningstilfellet var ferdigbehandlet.

Sikkerhetsfondet

Sikkerhetsfondet omfatter lovbestemte avsetninger for å kunne møte upåregnelige tap ved forsikringsvirksomheten. Beregningen gjøres i henhold til forskrift gitt av Kredittilsynet. Det er adgang til å forhøye fondet med inntil 50% utover nedre grense. Kredittilsynet kan i særlige situasjoner gi tillatelse til at denne del av

fondet helt eller delvis benyttes til å dekke verdifall på obligasjoner samt på aksjer som tjener som omløpsmidler. Hele avsetningen er ført som pliktig avsetning i regnskapet.

Konsolidering

Konsolidering av datterselskaper

Eliminering av aksjer i datterselskapene er basert på oppkjøpsmetoden, hvor den bokførte verdi av aksjer i datterselskaper er eliminert mot den totale egenkapital i datterselskapene på kjøpetidspunktet. Eventuell merverdi/mindreverdi er henført til de aktuelle eiendeler/gjeld og avskrives/inntektsføres i takt med disse. Merverdi som ikke har latt seg henføre til bestemte eiendeler eller gjeldsposter, er aktivert og avskrevet i henhold til aksjelovens bestemmelser. Datterselskapenes regnskaper er omarbeidet etter de regnskapsprinsipper som gjelder for livsforsikringselskaper dersom det er av vesentlig betydning.

Investering i tilknyttede selskap

Tilknyttede selskap er selskap der konsernet normalt har en samlet andel på 20-50% av stemmeberettiget kapital, og eierinteressen anses å være av langsiktig strategisk karakter. I konsernregnskapet er disse selskaper tatt med etter egenkapitalmetoden.

Omregning av utenlandske datterselskaper

Utenlandske datterselskapers resultatregnskap omregnes til norske kroner etter gjennomsnitts kurs for året, mens balansen omregnes til kurs ved regnskapsårets slutt. Eventuell omregningsdifferanse er ført mot annen egenkapital.

Eliminering av interne transaksjoner

Interne mellomværende som renter o.l. mellom konsernselskapene er eliminert i konsernregnskapet.

OVERSIKT OVER NOTENE

	side	
NOTE 1	BRANSJENOTE RESULTATREGNSKAP STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	18
NOTE 2	SALG AV FORSIKRINGER (NYTEGNING) SISTE 3 ÅR STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	19
NOTE 3	SALGSKOSTNADER STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	19
NOTE 4	FLYTTING AV RESERVER M.V. TIL/FRA STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	19
NOTE 5	RESULTATANALYSE FORDELT PR. BRANSJE STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	20
NOTE 6	INNTEKTER OG KOSTNADER FINANSIELLE EIENDELER STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN	21
NOTE 7	SKATTEKOSTNAD STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	22
NOTE 8	PENSJONSKOSTNADER OG PENSJONSFORPLIKTELSER STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN	23
NOTE 9	AKSJER OG ANDELER	24-31
NOTE 10	MORSELSKAPETS AKSJER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER	31
NOTE 11	MERVERDI I DATTERSELSKAPER (GOODWILL)	32
NOTE 12	OBLIGASJONER OG SERTIFIKATER OMLØPSMIDLER STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN	32
NOTE 13	OBLIGASJONER HOLDT TIL FORFALL	33
NOTE 14	FINANSIELLE DERIVATER	33-34
NOTE 15	FINANSIELL RISIKO STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	34-36
NOTE 16	BEVEGELSE I SPESIFISERTE/USPESIFISERTE TAPSAVSETNINGER	36-37
NOTE 17	FAST EIENDOM STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN	37
NOTE 18	BEVEGELSE I LØPET AV ÅRET PÅ ANLEGGSMIDLER STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN	38
NOTE 19	MARKEDSVERDI (VIRKELIG VERDI) VERDIPAPIRER STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN	38
NOTE 20	FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER FORDELT PÅ BRANSJER	39
NOTE 21	OVERFØRINGER INNEN FORSIKRINGSFOND VED KONTOFØRINGEN M.V. FOR 2001	39
NOTE 22	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT OG AVSETNINGER SKADEBRANSJER	39
NOTE 23	UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSAKT SKATT STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN	40
NOTE 24	ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	40
NOTE 25	TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER	41
NOTE 26	LØNN OG FORPLIKTELSER FOR LEDERE	41-42
NOTE 27	REVISJONSHONORAR FOR STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	43
NOTE 28	EGENKAPITALENDRING STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	43
NOTE 29	KAPITALDEKNING	43
NOTE 30	SOLVENSMARGIN STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	43

NOTE 1 BRANSJENOTE RESULTATREGNSKAP STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Mill. kroner	Kollektiv pensjons forsikring	Gruppe- livs forsikring	Ind. kapital forsikring	Ind. rente/ pensjons forsikring	Skade- forsikring	Totalt	Herav u/overskudds- deling
1.1 Engangspremier	1 861,2			23,8		1 885,0	
1.2 Årlige premier	3 636,8	391,5	142,8	183,9	60,5	4 415,5	391,5
1.3 Kontoprodukter			489,2	308,1		797,3	206,3
Sum forfalt premie	5 498,0	391,5	632,0	515,8	60,5	7 097,8	597,8
1.4 Tilflyttede premiereserver	1 796,2		1,4	36,0		1 833,6	0,3
1.5 Avgitt gjenforsikring	-8,1	-3,2	-2,2	-1,3	-0,5	-15,3	-3,7
1 Premieinntekter 2002	7 286,1	388,3	631,2	550,5	60,0	8 916,1	594,4
Premieinntekter 2001	6 514,2	362,8	883,4	690,9	54,3	8 505,6	539,3
Premieinntekter 2000	5 500,8	339,4	1 288,9	771,0	49,5	7 949,6	473,8
2 Inntekter av finansielle eiendeler	14 540,6	115,9	1 262,1	4 384,7	11,9	20 315,2	165,0
3 Andre forsikringsrelaterte inntekter	18,6	0,1	1,0	14,5		34,2	0,2
4.1 Utbetalte erstatninger	-2 777,1	-295,3	-582,4	-1 369,3	-27,4	-5 051,5	-369,4
4.2 Oppsagte avtaler/uttak på livkonto	-171,2		-964,5	-96,5		-1 232,2	-1,1
4.3 Avgitt gjenforsikring	4,5	0,2	0,2	3,7		8,6	0,2
4.3 Endring i erstatningsavsetning	0,2	5,9	-6,7	-1,7		-2,3	1,4
4.4 Fraflyttede reserver m.v.	-1 174,1		-0,5	-1 054,7		-2 229,3	
4 Erstatninger 2002	-4 117,7	-289,2	-1 553,9	-2 518,5	-27,4	-8 506,7	-368,9
Erstatninger 2001	-4 230,7	-294,5	-2 418,1	-2 505,9	-25,4	-9 474,6	-357,6
Erstatninger 2000	-4 925,2	-319,1	-1 955,9	-3 024,2	-17,2	-10 241,6	-327,4
5.1 Endring i premiereserve	-5 563,8	9,1	884,7	1 328,3		-3 341,7	-28,2
5.2 Garanterte renter premie-/pensjonsreguleringsfond	-150,2			-11,3		-161,5	
5.3 Årets tilleggsavsetning						0,0	
5.4 Endring tilleggsavsetninger i fors.fondet	81,3		36,1	52,3		169,7	
5.5 Tilflyttet tilleggsavsetning og kursreserve	14,6			0,6		15,2	
5.6 Endring i sikkerhetsfond	-5,9	-0,5	-0,4	0,7		-6,1	-1,1
5.7 Tekniske avsetninger skadeforsikringsvirksomheten					-8,7	-8,7	-8,6
5 Endring forsikringsmessige avsetninger 2002	-5 624,0	8,6	920,4	1 370,6	-8,7	-3 333,1	-37,9
Endring forsikringsmessige avsetninger 2001	-4 698,9	31,7	1 567,5	1 201,5	-7,2	-1 905,4	11,5
Endring forsikringsmessige avsetninger 2000	-3 094,9	17,9	530,3	1 363,1	-10,7	-1 194,3	-67,5
6 Forsikringsrelaterte driftskostnader	-408,8	-71,2	-155,2	-124,0	-18,5	-777,7	-139,3
7.1 Adm.kostnader finansielle eiendeler	-99,4	-0,8	-8,7	-30,1	-0,1	-139,1	-1,2
7.2 Andre kostnader finansielle eiendeler	-13 098,0	-104,3	-1 136,8	-3 949,5	-10,8	-18 299,4	-148,6
7 Kostnader i tilknytning til fin. eiendeler	-13 197,4	-105,1	-1 145,5	-3 979,6	-10,9	-18 438,5	-149,8
8 Andre forsikringsrelaterte kostnader	-51,2	-16,2	-2,0	-6,2		-75,6	-16,3
9 Til/fra kursreguleringsfond	589,2	5,1	55,7	193,4	0,5	843,9	7,2
10 Fra tilleggsavsetning i forsikringsfondet til dekning av renteunderskudd	715,9		69,9	225,9		1 011,7	
11 Midler tilført forsikringskundene						0,0	
12 Resultat av teknisk regnskap	-248,7	36,3	83,7	111,3	6,9	-10,5	54,6
13 Andre inntekter							
14 Andre kostnader	-165,3	-1,3	-14,4	-50,2	-0,1	-231,3	-1,9
15 Resultat av ordinær virksomhet	-414,0	35,0	69,3	61,1	6,8	-241,8	52,7
16 Ekstraordinære inntekter							
17 Ekstraordinære kostnader							
18 Skattekostnad	220,7	-18,7	-36,9	-32,6	-3,6	128,9	-24,3
19 ÅRSOVERSKUDD	-193,3	16,3	32,4	28,5	3,2	-112,9	28,4

NOTE 2 SALG AV FORSIKRINGER (NYTEGNING) SISTE 3 ÅR STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Premier:	Kollektiv pensjons forsikring	Gruppe-livs forsikring	Ind. kapital forsikring	Ind. rente/pensjons forsikring	Skade-forsikring	Totalt
Mill. kroner						
2002	211,1	23,7	46,7	216,2	6,6	504,3
2001	294,1	40,8	130,8	248,3	6,9	720,9
2000	160,1	38,3	423,8	340,6	8,0	970,8

Salg består av nysalg og forbedringssalg med fradrag av uinnløste forsikringer.

Tilflyttede reserver (note 4) er ikke med i tallene.

NOTE 3 SALGSKOSTNADER STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Mill. kroner	2002	2001	2000
Lønn og øvrige kostnader	-238,7	-214,9	-251,9
Provisjoner	-35,2	-33,1	-52,8
- herav provisjoner til andre selskaper	13	13,3	36,4
Sum salgskostnader	-273,9	-248,0	-304,7

NOTE 4 FLYTTING AV RESERVER M.V. TIL/FRA STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Mill. kroner	Kollektiv pensjons forsikring	Ind. kapital forsikring*)	Ind. rente/pensjons forsikring	TOTALT 2002	TOTALT 2001	TOTALT 2000
Mottatte midler						
Premiereserve	1 796,2	1,4	36,0	1 833,6	1 265,2	916,1
Tilleggsavsetning	14,6		0,6	15,2	32,9	68,5
Flytting av premiereserver m.v.	1 810,8	1,4	36,6	1 848,8	1 298,1	984,6
Premie/-pensjonsreguleringsfond	83,6			83,6	62,7	75,1
Årlig premievolum	103,6	0,1	0,3	104,0	47,4	68,3
Antall kontrakter/kunder	339	10	109	458	437	576
Fraflyttede midler						
Premiereserve	-1 129,1	-0,5	-1 011,5	-2 141,1	-2 346,4	-3 617,2
Tilleggsavsetning	-39,8		-43,2	-83,0	-123,9	-272,9
Kursreserve	-5,2			-5,2	-49,7	-114,8
Flytting av premiereserver m.v.	-1 174,1	-0,5	-1 054,7	-2 229,3	-2 520,0	-4 004,9
Premie/-pensjonsreguleringsfond	-189,4		-30,1	-219,5	-717,5	-346,6
Årlig premievolum	-111,4	-0,1	-33,0	-144,5	-254,2	-282,3
Antall kontrakter/kunder	-704	-7	-3 601	-4 312	-4 625	-7 378

*) Inkluderer skadeforsikringsprodukter

NOTE 5 RESULTATANALYSE FORDELT PR. BRANSJE STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Mill. kroner	Linje referanse til note 1	Kollektiv pensjonsforsikring	Gruppe-livs-forsikring	Individuell kapital-forsikring	Individuell pensjons-forsikring	Skade forsikring	Totalt 2002	Totalt 2001	Totalt 2000
1. Finansinntekter a)	2/3/7.2/8/9 14/16	1 864,9	15,3	166,4	578,0	1,5	2 626,1	3 364,0	8 825,8
2. Garantert rente		-2 738,0	-4,3	-229,5	-748,0		-3 719,8	-3 899,2	-3 990,1
- herav tilført premiefond	5.2	-150,2			-11,3		-161,5	-217,3	-206,7
3. Renteresultat		-873,1	11,0	-63,1	-170,0	1,5	-1 093,7	-535,2	4 835,7
Adm.kostnader datterselskaper c)		9,7	0,1	0,8	2,9		13,5	11,0	13,0
4. Risikopremie		513,2	333,4	328,9	-70,9	49,5	1 154,1	1 065,7	1 050,3
5. Risikotilskudd		-448,5	-276,0	-245,8	99,1	-36,1	-907,3	-789,9	-814,6
6. Netto gjenforsikring mv. a)	8	-34,2	-19,0	-2,0	2,4	-0,5	-53,3	-37,8	-76,3
7. Risikoresultat		30,5	38,4	81,1	30,6	12,9	193,5	238,0	159,4
8. Administrasjonspremie		461,7	58,1	145,7	128,1	11,0	804,6	772,9	776,4
9. Driftskostnader	6/7.1	-508,1	-72,0	-163,9	-154,1	-18,6	-916,7	-875,1	-929,5
10. Administrasjonsresultat		-46,4	-13,9	-18,2	-26,0	-7,6	-112,1	-102,2	-153,1
Adm.kostnader datterselskaper c)		-9,7	-0,1	-0,8	-2,9		-13,5	-11,0	-13,0
11. Endring premiereserve/sikk.fond		-240,9	-0,5	-0,4	0,7		-241,1	-25,2	-55,0
12. Bransjeresultat brutto (3+7+11+12)	5.3/11/18/19	-1 129,9	35,0	-0,6	-164,7	6,8	-1 253,4	-424,6	4 787,0
Til(-)/fra(+) egenkapital:									
-netto avkastning selskapskapitalen b)									-363,8
-0,40% av kundefond									-375,5
-egenkapital betjening risiko									-55,2
-øvrig							241,8	17,0	-41,1
13. Årsoverskudd/-underskudd							241,8	17,0	-835,6
14. Anvendt tilleggsavsetning	10	715,9		69,9	225,8		1 011,6	407,6	
15. Resultat til forsikringskundene	5.3/11						0,0	0,0	3 951,4

a) Postene andre forsikringsrelaterte inntekter (linje 3 i note 1) og andre forsikringsrelaterte kostnader (linje 8 i note 1) er fordelt etter art.

b) Omfatter: Sikkerhetsfond, ansvarlig lånekapital, bokført egenkapital og gjeldsposter.

c) Korrigert for å vise resultatanalysen som om datterselskaper var ført etter bruttometoden i stedet for egenkapitalmetoden i selskapsregnskapet.

**NOTE 6 INNTEKTER OG KOSTNADER FINANSIELLE EIENDELER
STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN**

Mill. kroner	2002	2001	2000
Inntekter fra konsern- og tilknyttede selskap	5,6	7,7	4,5
Inntekter fra bygninger og faste eiendommer	950,7	942,2	858,9
Renteinntekter obligasjoner	3 300,7	3 435,3	3 744,0
Renteinntekter sertifikater	541,6	416,4	131,2
Renteinntekter utlån	117,8	159,3	203,2
Renteinntekter likvider	339,9	167,0	149,4
Andre renteinntekter	557,2	355,9	86,2
Aksjeutbytte	309,7	385,1	465,4
Oppskrivning fast eiendom	95,3	520,4	476,5
Tilbakeført verdiregulering finansielle eiendeler	2,0	0,7	26,6
Gevinst ved realisasjon av aksjer	8 131,7	9 976,4	13 748,2
Gevinst ved realisasjon av obligasjoner	5 645,6	2 423,7	4 040,9
Gevinst ved realisasjon av sertifikater	283,2	80,7	13,2
Gevinst ved realisasjon øvrig	100,6	32,6	5,6
Inntekter fra finansielle eiendeler	20 381,6	18 903,4	23 953,8
Kostnader knyttet til bygninger og faste eiendommer	-135,6	-130,4	-72,1
- herav administrasjonskostnader	-5,8	-6,7	-15,0
Rentekostnader	-6,0	-16,2	-11,6
Verdiregulering av finansielle eiendeler	-165,4		-35,0
Nedskrivning fast eiendom	-257,1	-81,5	-393,6
Tap ved realisasjon av aksjer	-10 087,8	-13 298,4	-9 925,3
Tap ved realisasjon av obligasjoner	-6 479,0	-1 651,8	-4 312,1
Tap ved realisasjon av sertifikater	-190,1	-1,3	-2,5
Tap ved realisasjon øvrig	-157,8	-1,2	-4,4
Urealiserte tap på finansielle omløpsmidler	-843,9	-2 154,2	-5 598,2
Andre kostnader finansielle eiendeler	-174,1	-130,6	-233,5
- herav administrasjonskostnader	-133,3	-116,5	-129,9
Kostnader finansielle eiendeler	-18 496,8	-17 465,6	-20 588,3
Inntekter/kostnader finansielle eiendeler	1 884,8	1 437,8	3 365,5
- herav administrasjonskostnader finans	-139,1	-123,2	-144,9
Herav i datterselskaper:			
Inntekter av finansielle eiendeler	68,9	52,1	53,7
Kostnader i tilknytning til finansielle eiendeler	-58,3	-51,3	-60,5

Utenlandske verdipapirer er ført til dagskurs i regnskapet

Mill. kroner	2002	2001	2000
Resultat aksjer	-2 928,4	-5 201,8	-2 328,6
Resultat obligasjoner	2 626,9	4 325,6	4 477,1
Resultat sertifikater	753,4	495,8	148,8
Resultat utlån	119,8	159,8	222,0
Resultat eiendom	659,1	1 283,6	882,6
Resultat annet	793,1	498,0	108,5
Inntekter/kostnader finansielle eiendeler	2 023,9	1 561,0	3 510,4
Administrasjonskostnader finans	-139,1	-123,2	-144,9
Innt./kostn. fin. eiendeler inkl. adm.kostnader	1 884,8	1 437,8	3 365,5

NOTE 7 SKATTEKOSTNAD STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Mill. kroner	2002	2001	2000
Resultat før skattekostnad	-241,8	-17,0	835,6
+/- Permanente forskjeller	-76,6	-75,4	-31,2
+/- Konsernbidrag			
+/- Endring midlertidige forskjeller	1 718,4	2 074,2	-2 184,3
Anvendelse av fremførbart underskudd/godtgjørelse	-1 400,0	-1 981,8	
Årets skattegrunnlag	0,0	0,0	-1 379,9
Skattesats	28 %	28 %	28 %
Skatt	0,0	0,0	0,0
+/- Kildeskatt	0,0	0,0	0,0
+/- Fremførbart underskudd	-	-126,3	-2 079,3
+/- Godtgjørelse norsk aksjeutbytte	-289,4	-1 460,8	-1 296,8
Betalbar inntektsskatt	0,0	0,0	0,0
Utsatt skatt - netto endring	-117,8	-79,9	128,0
Skattekostnad	-117,8	-79,9	128,0

Betalbare skatter:			
Norge			
Utlandet			
Sum betalbar skatt	0,0	0,0	0,0
Utsatt skatt/utsatt skattefordel:			
Norge	-117,8	-79,9	128,0
Utlandet			
Sum utsatt skatt	-117,8	-79,9	128,0
Skatt på balanseførte poster	-11,1		
Skattekostnad	-128,9	-79,9	128,0

SKATTEKOSTNAD STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Mill. kroner	2002	2001	2000
Resultat før skattekostnad	-240,9	-14,7	837,6
Betalbare skatter	0,2	1,0	7,0
Utsatt skatt netto endring	-128,8	-79,0	121,9
Skattekostnad	-128,6	-78,0	128,9

NOTE 8 PENSJONSKOSTNADER OG PENSJONSFORPLIKTELSE STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Pensjoner til ansatte er sikret gjennom kollektiv pensjonsordning, hovedsaklig i Storebrand Livsforsikring AS, innenfor «Regler om private tjenestepensjonsordninger». Dette gjelder etter oppnådd pensjonsalder, som er 67 år for funksjonærer og 65 år for assurandører. Ordinær fratredelsesalder er 65 år, og det ytes alderspensjon tilsvarende 70% av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet. Pensjonsbetingelsene er en del av en konsernavtale knyttet til ansettelsesforholdet i Storebrand ASA. Med førtidspensjonister menes personer som blir pensjonert før de fyller 65 år.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser er behandlet etter NRS's regnskapsstandard for pensjonskostnader (jfr. Regnskapsprinsipper). Både forsikret og ikke forsikret ordning behandles som ytelsesplan. Beregningene er basert på følgende forutsetninger:

Økonomiske forutsetninger:

-Avkastning pensjonsmidler	8,0 %
-Diskonteringsrente	7,0 %
-Årlig lønnsvekst	3,0 %
-Forventet regulering av Folketrygdens grunnbeløp (G)	3,0 %
-Årlig regulering av pensjonene	2,5 %

Aktuarielle forutsetninger:

- Standardiserte forutsetninger om døds-/uføreutvikling samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Finansnæringsens Hovedorganisasjon
- Gjennomsnittlig fratredeshyppighet på 2-3% for hele arbeidsstokken sett under ett
- Lineær opptjening

Beregningene omfatter 618 årsverk

(gjennomsnittlig antall ansatte)

Netto periodisert pensjonskostnad fremgår av tabellen nedenunder.

Netto pensjonskostnader Mill. kroner	2002			2001	2000
	Forsikret ordning	Uforsikret ordning	Sum	Sum	Sum
Årets pensjonsopptjening	-15,5	-4,7	-20,2	-18,2	-23,9
Rentekostnader	-12,2	-3,7	-15,9	-14,8	-58,3
Forventet avkastning pensjonsmidler	13,8	0,0	13,8	11,4	65,8
Resultatføring estimatavvik	-2,5	3,9	1,4	0,1	
Netto pensjonskostnad	-16,4	-4,5	-20,9	-21,5	-16,4

Beregnet forpliktelse

Nedenfor følger en avstemming av beregnede pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler mot forpliktelse bokført i balansen:

Netto pensjonsforpliktelse Mill. kroner	2002			2001	2000
	Forsikret ordning	Uforsikret ordning	Sum	Sum	Sum
Opptjent pensjonsforpliktelse	-168,4	-45,8	-214,2	-187,3	-552,4
Beregnet effekt av fremtidig lønnsvekst	-48,0	-15,9	-63,9	-55,8	-67,4
Beregnet pensjonsforpliktelse	-216,4	-61,7	-278,1	-243,1	-619,8
Pensjonsmidler til markedsverdi	223,2		223,2	158,8	541,3
Netto beregnet pensjonsforpliktelse/midler	6,8	-61,7	-54,9	-84,3	-78,5
Ikke regnskapsført estimatavvik *	60,5	-66,5	-6,0	14,0	29,4
Netto pensjonsforpliktelse bokført i balansen	67,3	-128,2	-60,9	-70,3	-49,2

*) Estimatavikene er i henhold til norsk regnskapsstandard for pensjonskostnader ført mot «korridoren», mens overskytende del er resultatført over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid (jfr. Regnskapsprinsipper).

Beregnet arbeidsgiveravgift av balanseført pensjonsforpliktelse utgjør 14,2 mill kroner og er medtatt i balansen under «Avsetning for andre risiki og kostnader».

NOTE 9 AKSJER OG ANDELER

Mill.kroner	Antall	Eierandel	Anskaffelsesverdi*)	Virkelig verdi
Inntre AS			32,1	32,1
Tjuvholmen Eiendomsutvikling	3 000	30,00%	4,5	4,5
Eiendom Paa Internett	2	10,00%	0,1	0,1
Finansnæringens Hus	203	9,67%	0,2	0,2
Storebrand Lux- S.A.	1		0,0	0,0
Andre aksjer og andeler til varig eie			0,2	0,2
Sum aksjer og andeler til varig eie			37,1	37,1
Herav børsnotert				0,0
Norske finansaksjer				
Acta	6 495 889	6,63%	93,5	1,9
Acta retter 2002	16 656		0,0	0,0
Bolig- og Naeringsbanken	3 050	0,03%	0,6	0,6
DnB Holding	3 799 400	0,49%	157,6	123,9
Gjensidige NOR	30 370	0,03%	6,8	6,9
Nordlandsbanken	1 354 789	4,52%	76,7	46,3
Romsdals Fellesbank	570 951	9,10%	8,7	68,5
Sum norske finansaksjer			343,9	248,1
Andre norske aksjer				
Axxessit	24 181	5,37%	10,6	18,1
Bergesen d.y. B	145 243	0,24%	22,9	16,3
Bosvik	720 000	12,00%	16,1	13,2
Choice Hotel Scandinavia	1 397 500	3,04%	23,8	25,2
Dagbladet	125 154	4,37%	23,2	50,1
Dagbladet P	49 464	1,73%	9,2	18,5
EDB Business Partner	572 202	0,63%	21,1	10,6
Ekornes	215 188	0,62%	16,7	18,2
Elkem	671 913	1,36%	111,4	98,8
Farstad Shipping	1 299 325	3,25%	50,5	53,9
Glava	80 574	8,39%	25,2	52,4
Gresvig	2 165 017	11,02%	55,5	52,4
Haag	401 100	4,19%	27,8	14,8
Industrifinans SMB III	49 781	8,10%	30,4	18,8
Leif Hoeegh & Co	74 534	0,25%	5,3	7,2
Mamut ASA	2 750 000	11,16%	20,1	9,4
Nera	3 072 741	2,49%	44,6	23,0
Network Electronics	2 940 865	12,06%	17,2	7,5
Norges Handels og Sjoefartstidene	59 094	5,13%	12,0	50,2
NorgesInvestor Vekst	133 500	13,14%	13,5	9,5
Norsk Hydro	1 151 471	0,38%	417,7	357,5
Norske Skogindustrier A	984 167	0,74%	137,6	96,4
Orkla	8 989 631	4,16%	511,2	1 060,8
Prosafe	578 656	1,70%	70,0	54,7
Schibsted	429 450	0,62%	58,9	30,9
Solstad Offshore	949 950	2,65%	31,4	28,5
Statoil ASA	543 500	0,02%	29,0	31,8
Steen & Stroem	3 598 144	12,90%	196,5	323,8
Tandberg	301 720	0,23%	17,9	12,1
Telenor	4 114 300	0,23%	139,1	109,0
Telenor Venture	137 040	13,70%	29,2	16,6
TGS Nopec Geophysical Company	154 550	0,62%	20,3	8,4
Tirb	66 640	13,00%	3,1	24,7
Tomra Systems	1 543 800	0,86%	99,1	69,6
Veidekke	1 958 921	7,17%	113,6	99,9
Øvrige norske aksjer			293,8	113,7
Sum andre norske aksjer			2 725,5	3 006,5

Mill.kroner	Antall	Eierandel	Anskaffelsesverdi*)	Virkelig verdi
Norske fondsandeler				
Storebrand Asia A	17 899		17,9	13,0
Storebrand Barnespar	396 006		39,6	27,4
Storebrand Energi	33 363		32,0	24,0
Storebrand Europa A	17 816		10,0	7,5
Storebrand Europa I	39 957		29,4	19,6
Storebrand Global I	1 250 532		520,1	518,4
Storebrand Nord Amerika I	105 537		102,1	61,0
Storebrand Telecom	35 000		35,0	14,9
Storebrand WGA Health Care	11 080		9,6	7,8
Øvrige norske fondsandeler			20,9	17,1
Sum norske fondsandeler			816,6	710,6
Sum norske aksjer og fondsandeler			3 886,1	3 965,2
Herav børsnotert				3 083,4
Utenlandske aksjer				
Australia				
BHP Billiton	218 907		8,7	8,7
Commonwealth Bank of Australia	88 202		11,7	9,3
National Australian Bank	81 168		12,2	10,1
Westpac Banking Corp	193 563		12,5	10,4
Øvrige Australia			69,6	55,7
			114,8	94,1
Belgia				
Øvrige Belgia			11,4	5,9
			11,4	5,9
Bermuda				
Golar LNG LTD	301 200		13,5	12,8
Øvrige Bermuda			4,3	6,6
			17,8	19,4
Canada				
Bank of Nova Scotia	33 903		9,0	7,8
Canadian National Railway	41 308		16,0	11,8
Encana	67 966		13,7	14,5
Molson A	173 875		28,0	25,5
Royal Bank of Canada	36 795		10,1	9,3
Talisman Energy	100 000		26,1	24,9
Thomson	80 411		19,7	14,8
Øvrige Canada			19,3	14,1
			141,9	122,9
Danmark				
Superfos Industries	287 074		31,2	27,7
Øvrige Danmark			31,9	14,7
			63,2	42,5
Finland				
Addtek International B	278 070		4,7	20,6
Dynea Oy A	218 687		30,2	27,6
Nokia A	65 686		6,2	7,2
Paroc Group (Gasstone)	19 251		2,7	10,4
Salcomp P	31 508		6,2	8,5
Vaasan & Vaasan Pref.	43 940		5,2	9,3
Øvrige Finland			13,0	9,5
			68,1	93,1
Frankrike				
Aventis	35 443		13,1	13,3
BNP Paribas	79 026		28,1	22,3
Carrefour	27 989		8,4	8,6

Mill.kroner	Antall	Eierandel	Anskaffelsesverdi*)	Virkelig verdi
Lafarge	47 113		24,7	24,6
Sanofi-Synthelabo	22 532		9,3	9,5
Øvrige Frankrike			59,3	52,1
			142,9	130,5
Hellas				
Øvrige Hellas			4,1	4,0
			4,1	4,0
Hong Kong				
Dah Sing Financial	230 000		9,7	8,1
Øvrige Hong Kong			42,9	35,4
			52,6	43,5
Irland				
Øvrige Irland			6,1	4,6
			6,1	4,6
Italia				
ENI	353 680		36,8	39,0
UniCredito Italiano	258 977		9,8	7,2
Øvrige Italia			35,6	35,7
			82,2	81,8
Japan				
Aderans	65 000		9,2	10,1
Benesse Corp	104 900		8,6	8,1
Canon	29 000		7,6	7,6
Citizen Watch	275 000		10,0	8,5
Fast Retailing	50 000		9,5	12,2
Honda Motor	38 400		9,8	9,8
Hosiden	135 000		8,4	7,3
Ito-Yokado	104 000		22,3	21,2
Jfe Holdings	136 100		11,8	11,4
Mitsubishi Tokyo Fin. Group	245		15,6	9,2
NEC	397 000		12,5	10,3
Nikon	219 000		12,2	11,4
Nintendo	17 800		12,2	11,5
Nomura Securities	107 000		11,9	8,3
NTT DoCoMo	980		14,3	12,5
Sharp	182 000		13,9	12,0
Shin-Etsu Chemical	59 200		16,5	13,4
Sony	40 400		15,3	11,7
Sumitomo Realty & Dev	300 000		8,4	8,5
Takeda Chemical	29 000		11,7	8,4
Toyota Motor	122 000		22,9	22,7
UMC Japan	2 400		12,1	10,7
Yamaha	161 800		11,7	10,4
Yushin Precision Equipment	65 000		12,3	7,7
Øvrige Japan			300,9	182,3
			601,7	447,4
Jersey				
Øvrige Jersey	3 333		0,0	0,0
			0,0	0,0
Liberia				
Royal Caribbean Cruises	657 160		107,3	76,2
			107,3	76,2
Luxembourg				
Stolt Nielsen	535 405		71,3	24,0
Øvrige Luxembourg	2 500		1,8	0,6
			73,1	24,6
Nederland				
ABN Amro	64 724		10,3	7,3
Aegon	153 988		13,5	13,7

Mill.kroner	Antall	Eierandel	Anskaffelsesverdi*)	Virkelig verdi
CB Foods	6 788		11,1	9,5
Ing-Group	86 906		9,9	10,2
Koninklijke Philips Electronics	77 090		8,9	9,4
Royal Dutch Petroleum	142 493		43,6	43,5
Øvrige Nederland			35,8	21,0
			133,0	114,6
New Zealand				
Øvrige New Zealand			5,8	4,7
			5,8	4,7
Portugal				
Øvrige Portugal			11,1	11,0
			11,1	11,0
Singapore				
Øvrige Singapore			20,3	16,0
			20,3	16,0
Spania				
Banco Bilbao Vizcaya Argentaria	152 317		15,6	10,1
Banco Santander	226 024		16,8	10,7
Øvrige Spania			16,5	16,5
			48,9	37,3
Storbritannia				
Amersham	518 765		39,0	31,9
Barclays Bank	297 527		19,6	12,8
BG Group	256 383		8,9	7,7
Boc Group	197 420		21,3	19,6
BP P.L.C	1 111 431		73,3	52,9
BT Group	447 002		14,9	9,7
Diageo	463 396		44,6	34,9
FSN Capital Holdings Limited	1 167		9,6	7,5
GlaxoSmithkline	300 078		44,2	39,9
HBOS	177 847		14,2	13,0
HSBC Holdings GB	292 771		30,8	22,4
Kingfisher	963 182		25,3	23,9
Lloyds Bank	150 000		7,6	7,5
Oriflame International	908 092		31,1	66,2
Royal Bank of Scotland	190 082		41,9	31,5
Shell Transp & Trad	498 123		25,1	22,7
Smith & Nephew	298 487		12,5	12,7
Tesco	417 967		12,5	9,0
Vodafone Group	6 838 145		81,8	86,4
Øvrige Storbritannia			170,0	128,8
			728,3	640,9
Sveits				
Credit Suisse Group RG	173 089		40,2	26,0
Nestle	27 274		40,3	40,0
Novartis	144 282		40,9	36,5
Roche Holding Genuss	38 640		19,4	18,7
Swiss Reinsurance	19 038		8,9	8,7
Øvrige Sveits			24,1	22,5
			173,8	152,3
Sverige				
Arca Systems International AB serie A	27 742		2,7	9,0
Dahl Intressenter P	40 921		9,2	13,3
Duni Holding	105 711		29,9	34,0
Elektrokoppar Holding	163 090		15,2	9,4
Ericsson B	2 724 000		14,2	13,2
Findus Group B	1 805 166		15,7	12,9
Flexlink	993 914		11,0	15,2
HemoCue Holding P	49 950		6,8	15,0

Mill.kroner	Antall	Eierandel	Anskaffelsesverdi*)	Virkelig verdi
Intrum Justitia	873 268		2,9	19,2
Nobia	1 329 594		11,4	47,7
SAS	400 126		19,9	16,4
Stenqvist Holding	703 899		6,8	9,9
Tac	722 880		7,0	34,5
Tac B	59 088		10,2	8,2
Thule Holding AB P	38 833		8,9	8,4
Viking Sewing Machines A	172 949		20,7	38,5
Øvrige Sverige			43,1	35,9
			235,8	340,7
Tyskland				
Daimlerchrysler	96 656		21,0	20,6
Deutsche Bank	26 887		9,5	8,6
EON	33 371		9,9	9,3
Siemens	42 220		12,9	12,4
ThyssenKrupp	301 036		24,6	23,3
T-Online International	511 809		24,3	19,6
Øvrige Tyskland			46,7	34,1
			148,8	128,0
USA				
Abbott Laboratories	79 173		22,0	21,9
Air Products & Chemicals	90 000		29,1	26,7
Alcoa	62 693		12,1	9,9
Allstate Corp	31 855		8,2	8,2
American Express	51 012		16,5	12,5
American International Group	86 000		34,5	34,5
Amgen	68 928		31,2	23,1
Anadarko Petroleum	35 919		14,0	11,9
AOL Time Warner	201 707		19,1	18,3
Applied Materials	103 834		21,3	9,4
AT&T	38 735		5,8	7,0
Automatic Data Processing	44 099		21,8	12,0
Avery Dennison Corp	84 583		40,1	35,8
Avon Products	26 205		9,5	9,8
Baker Hughes	63 968		17,5	14,3
Bank of America Corp	95 201		49,5	45,9
Bank Of New York	80 479		14,8	13,4
Baxter International	46 626		11,9	9,0
Bellsouth	101 430		23,5	18,2
Boeing	172 670		50,4	39,5
Boston Scientific	30 565		8,6	9,0
Bristol-Myers Squibb	105 091		17,5	16,9
Burlington Northern Santa Fe	59 483		13,2	10,7
Cardinal Health	29 151		16,9	12,0
Chevron Texaco	19 472		10,6	9,0
Cisco Systems	590 840		56,2	53,6
Citigroup	184 064		48,5	44,9
Clear Channel Communications	33 299		5,9	8,6
Coca-Cola	107 904		45,3	32,8
Comcast A	125 620		21,2	19,7
Comcast Corp-Special	59 539		10,6	9,3
Conagra	68 898		13,4	11,9
Conocophilips	100 839		34,4	33,8
Costco Wholesale	41 208		15,4	8,0
Dominion Resources	35 586		12,6	13,5
Duke Energy	70 365		9,4	9,5
Eastman Kodak	42 104		10,3	10,2
Edison International	98 362		14,0	8,1
Emerson Electric	37 129		18,6	13,1

Mill.kroner	Antall	Eierandel	Anskaffelsesverdi*)	Virkelig verdi
Equity Office Properties	82 379		20,2	14,3
Exelon	39 818		16,6	14,6
Exxon Mobil	182 000		45,7	44,1
Fed Natl Mort Assc	46 172		22,2	20,6
Fedex Corp	28 041		12,8	10,5
Fifth Third Bancorp	23 445		11,4	9,5
First Data	51 850		14,2	12,7
Firstenergy	61 680		19,0	14,1
Fleet Boston Financial	48 890		8,1	8,2
Ford Motor Co	142 656		18,2	9,2
Freddie Mac	34 301		14,6	14,0
Gannett	28 622		16,8	14,2
General Electric	485 167		91,3	81,8
Gillette	61 594		18,7	13,0
Harley-Davidson	29 530		14,0	9,5
HCA	37 740		14,0	10,9
Home Depot	118 465		25,0	19,7
Honeywell	56 865		10,2	9,5
IBM	87 609		73,3	47,0
Illinois Tool Works	26 406		12,1	11,9
Ingersoll-Rand Corp	33 781		9,8	10,1
Intel	587 748		111,7	63,4
International Paper	42 480		11,1	10,3
J.P Morgan Chase and Co	125 227		21,5	20,8
Johnsen & Johnsen	147 959		57,2	55,1
Kohls Corp	25 457		9,7	9,9
Kroger	259 467		36,3	27,8
Lehman Brothers	37 845		15,8	14,0
Liberty Media	146 220		17,8	9,7
Lockheed Martin	26 939		11,7	10,8
Lowes Cos	43 533		12,4	11,3
Marsh & McLennan Cos	24 726		9,0	7,9
Masco	58 153		8,9	8,5
Mattel	155 553		24,0	20,6
McDonalds	92 849		13,5	10,3
McGraw Hill	27 830		15,6	11,7
Medtronic	72 037		29,2	22,8
Merck & Co	113 539		45,5	44,5
Merrill Lynch	33 693		8,1	8,9
Metlife	39 583		8,8	7,4
Micron Technology	384 185		45,1	25,9
Microsoft	270 787		121,6	97,0
Morgan Stanley	40 171		9,9	11,1
Motorola	135 735		8,2	8,1
Newmont Mining	42 035		7,8	8,5
Omnicom Group	15 926		12,7	7,1
Oracle Corporation	226 595		18,8	17,0
Pepsico Inc	92 448		38,8	27,0
Pfizer	419 637		90,3	88,9
Pharmaceutical Holder	40 000		21,4	20,6
Pharmacia	69 996		23,7	20,3
Procter & Gamble	27 405		17,7	16,3
Qualcomm	43 109		14,5	10,9
Raytheon Company	38 400		13,1	8,2
Safeway	47 710		14,6	7,7
Sara Lee	81 584		13,8	12,7
SBC Communications	174 551		26,9	32,8
Schlumberger	48 583		21,3	14,2
Siem Industries	2 214 500		30,6	199,1

Mill.kroner	Antall	Eierandel	Anskaffelsesverdi*)	Virkelig verdi
Southern	64 362		14,3	12,7
Sprint Pcs Group	317 710		4,4	9,6
Starwood Hotels and Resorts	48 602		13,8	8,0
Sysco Corp	57 561		13,6	11,9
Target Corporation	60 088		17,3	12,5
Texas Instruments	103 908		24,2	10,8
Tyco International	112 394		24,3	13,3
United Health Group	21 694		14,0	12,5
United Technologies	32 217		18,4	13,8
US Bancorp	83 217		15,7	12,2
Utiliy Holders Trust	50 000		22,4	22,2
Valero Energy	100 000		27,6	25,6
Verizon Communications	136 545		34,5	36,7
Viacom Inc -C1 B	80 209		31,7	22,6
Wachovia corp	89 116		24,0	22,5
Wallgreen	62 713		18,5	12,7
Washington Mutual	45 388		14,5	10,9
Wells Fargo	72 935		28,6	23,7
Wyeth	72 895		19,6	18,9
Øvrige USA			255,0	162,8
			2 978,6	2 599,5
Utenlandske fondsandeler				
ACCEL VIII L. P.	2 017 500		17,6	8,3
Apax Europa IV-D L.P. Stb Livsforsikring	108		84,9	48,0
Apax Europe V - E, L.P.	1 897 693		15,1	11,8
Apax France V	755		94,6	47,9
Apax France VI	4 170 825		32,6	15,4
Apax Globis Japan Fund . L.P.	450 362 261		35,4	19,6
Apax UK V-B, Limited Partnership	25		27,7	20,8
Apax Uk Vi-B L.P.	68		43,7	16,3
Apax UK Vi-D L.P.	68		43,4	16,3
Bain Capital Fund	5 742 966		46,0	35,1
Bridgepoint - The Second European PE Fund E	1 282 953		9,5	9,3
Clayton,Dubilier & Rice fund VI ltd Part	8 499 033		71,8	39,8
Elm Ridge Value Partners Offshore Fund	24 017		22,0	20,8
FSN Capital Limited Partnership 1	11 242 295		89,7	79,4
HealthCap III, KB	83 130 000		72,7	65,5
HMTF Europe Fund Capital Call First Clos	7 852 594		63,7	43,6
Horseman Global Fund Ltd.	23 265		21,4	21,4
Industri Kapital 2000 Fund	19 020 369		153,1	141,6
KKR European Fund, Limited Partnership	6 521 665		49,5	36,9
Lazard European Opportunities	49 062		39,4	40,4
Lazard European Opportunities D9	20 000		15,2	13,7
Lazard World Wide Opportunities - A	50 000		44,0	36,7
Menlo Ventures IX	3 645 000		31,5	21,0
RHJ Industrial Partners	299 472 542		21,3	14,9
Sector Maritime Investment Ltd	30 000		24,4	27,1
Storebrand Principle Europe Fund C1 A	41 000		51,1	22,1
Storebrand Principle Global Fund A	57 440		145,6	60,1
Storebrand Principle UK Fund	24 000		47,6	23,0
Unison Capital Partners , L.P	655 857 439		49,6	36,9
Viking Global Equities III Ltd	3 000 000		23,4	63,5
Wand Partners	136		104,1	62,0
Andre			133,3	28,8
			1 724,8	1 148,0
Sum utenlandske aksjer og fondsandeler			7 696,3	6 383,5
Herav børsnotert				4 697,3
Sum aksjer og fondsandeler (omløp)			11 582,4	10 348,7

Mill.kroner	Antall	Eierandel	Anskaffelsesverdi*)	Virkelig verdi
Anskaffelseskost dagskurs			10 776,6	
Valutaterminer aksjer				343,6
Sum aksjer, andeler og valutaterminer (omløp)			11 582,4	10 692,3
Herav eiet av datterselskaper				
- Anleggsaksjer			32,3	32,3

*) Er lik anskaffelseskost til historisk valutakurs.

Enkeltaksjer nedskrevet med tilsammen 39,9 mill kroner

Ikke innkalt restforpliktelse vedrørende Limited Partnerships utgjør pr 31.12.02 995 mill kr.

AKSJEEKSPONERING I 2002

Storebrand Livsforsikring har i løpet av året redusert sin samlede eksponering i aksjemarkedet. Ved inngangen til året utgjorde aksjeandelen 22% av selskapets samlede investeringsaktiva, mens den ved utgangen av året var på 9%.

Nedsalget i aksjer skjedde i hovedsak gjennom årets første tre kvartaler.

Selskapets aksjeinvesteringer er fordelt på de fire regionene Norge, Europa, Nord-Amerika og Asia. Med mindre forvalters markedssyn tilsier noe annet, vil investeringene bli fordelt på disse regionene i henhold til vekter gitt i selskapets investeringspolicy. Gjennom 2002 var det store tilpasninger av samlet aksjEEKSPONERING. Disse tilpasningene ble ofte først gjennomført i de internasjonale markedene, og porteføljene ble senere rebalansert gjennom nedsalg i det norske aksjemarkedet. Risikoen knyttet til avvik i forhold til investeringspolicy er underlagt klare risikorammer, og overvåkes nøye.

Storebrand Livsforsikrings aksjebeholdning består i alt overveiende grad av børsnoterte aksjer, og disse verdipapirene vil gjennomgående være meget likvide. Et vesentlig innslag av ikke-børsnoterte aksjer finner man kun i selskapets portefølje for "private equity"-investeringer. Slike investeringer er kjennetegnet ved at risikoen er noe høyere enn for andre aksjeinvesteringer, blant annet vil de frem til en eventuell børsintroduksjon ha en langt lavere likviditetsgrad enn selskapets øvrige verdipapirinvesteringer. Markedsverdien av selskapets "private equity"-portefølje utgjorde ved årets utgang omlag 2 milliarder kroner.

NOTE 10 MORSELSKAPETS AKSJER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Mill. kroner	Egenkapitalmetoden		Bokført verdi 31.12.	Eierandel i %	Stemmeandel i %	Bokført verdi 1.1.	Inntektsført resultat 2002
	Anskaffelseskost	Balanseført egenkapital					
Selskap							
Aktuar Consult AS, Filipstad br.1, 0114 Oslo	6,0	-3,0	3,0	100,0%	100,0%	3,8	-0,9
Aktuar Systemer AS, Filipstad br.1, 0114 Oslo	13,0	-8,8	4,2	100,0%	100,0%	4,2	0,0
Storebrand Pensjonstjenester AS, Filipstad br.1, 0114 Oslo	3,7	0,3	4,0	100,0%	100,0%	4,0	0,0
AS Værdalsbruket, 7660 Vuku	0,1	34,9	35,0	74,9%	74,9%	33,9	1,1
Storebrand Eiendom AS, Filipstad br.1, 0114 Oslo	2,0	0,2	2,2	100,0%	100,0%	2,0	0,2
Storebrand Systemutvikling AS, Filipstad br.1, 0114 Oslo	71,9	-0,7	71,2	100,0%	100,0%	0,0	-0,7
Hoffsvn. AS, Filipstad br.1, 0114 Oslo *)	0,1		0,1	100,0%	100,0%	0,1	
Datterselskaper	96,8	22,9	119,7			48,0	-0,3
Nordben Life and Pension Insurance Co. LTD	31,0	14,6	45,6	25,0%	25,0%	37,7	-6,2
Tilknyttede selskaper	31,0	14,6	45,6			37,7	-6,2
Storebrand Kjøpesenter Holding AS, Holmensgt. 4 *)	4 694,3		4 694,3	100,0%	100,0%	4 717,7	398,0
Storebrand Nybygg AS, Filipstad br.1, 0114 Oslo *)	1 344,3		1 344,3	100,0%	100,0%	1 419,5	103,2

*)For oversikt over eiendommer organisert som egne AS se note 17 eiendommer. Investeringen er bokført som fast eiendom.

NOTE 11 MERVERDI I DATTERSELSKAPER (GOODWILL)

Mill. kroner	Merverdi	Merverdi	Merverdi
Selskap	2002	2001	2000
Aktuar Systemer AS			1,8
Sum			1,8

Goodwill oppstod ved oppkjøp av selskapet Aktuar Systemer AS.

NOTE 12 OBLIGASJONER OG SERTIFIKATER OMLØPSMIDLER STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSEI

Mill. kroner	Sertifikater		Obligasjoner		Sum	
	Anskaffelses kost *)	Virkelig verdi	Anskaffelses kost *)	Virkelig verdi	Anskaffelses kost	Virkelig verdi
Etter debitorsektor						
Offentlig sektor	15 790,3	15 861,1	11 438,9	11 622,5	27 229,2	27 483,6
Finansinstitusjoner	5 425,7	5 449,2	2 238,1	2 234,4	7 663,8	7 683,5
Andre utstedere	0,2	0,2	394,2	310,0	394,3	310,2
Andre eiendeler i obligasjonsfond	-57,5	-59,5	103,3	88,7	45,8	29,3
Sertifikater, obligasjoner som omløpsmidler ekskl. valutaterminer	21 158,6	21 251,0	14 174,5	14 255,6	35 333,1	35 506,6
Valutaterminer rentebærende				90,6		90,6
Sertifikater, obligasjoner og valutaterminer som omløpsmidler	21 158,6	21 251,0	14 174,5	14 346,2	35 333,1	35 597,2
- Herav børsnoterte papirer		15 669,2		8 754,8		24 424,0
Pålydende verdi	21 654,5		13 775,6		35 430,1	
Anskaff.kost til balansedagens val.kurs	21 143,0		14 015,9		35 158,9	
Modifisert durasjon (rentefølsomhet)		0,56		3,48		1,74
Gjennomsnittlig effektiv rente		4,30		5,56		5,32

*) Er lik anskaffelseskost til historisk valutakurs.

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets observerte markedskurs. For rentepapirer uten observerte markedskurser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir m.h.t. likviditet og kredittrisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vektør.

Mill. kroner	Sertifikater		Obligasjoner		Sum	
	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Anskaffelses kost	Virkelig verdi
Etter valuta						
NOK	11 173,1	11 300,1	13 277,1	13 455,5	24 450,3	24 755,6
DKK	9 631,2	9 605,2	0,0	0,0	9 631,2	9 605,2
EUR	0,0	0,0	788,5	756,5	788,5	756,5
USD	354,3	345,6	96,3	32,7	450,6	378,3
SEK	0,0	0,0	12,6	11,0	12,6	11,0
Sertifikater og obligasjoner som omløpsmidler ekskl. valutaterminer	21 158,6	21 251,0	14 174,5	14 255,6	35 333,1	35 506,6

NOTE 13 OBLIGASJONER HOLDT TIL FORFALL

Mill. kroner	Pålydende verdi	Anskaffelseskost	Balansført verdi	Virkelig verdi	Gjenstående amortisering
Norske obligasjoner holdt til forfall					
Offentlig sektor	32 500,2	32 715,4	32 618,8	33 233,5	118,6
Finans	7 336,0	7 196,5	7 305,1	7 420,3	-30,9
Andre utstedere	100,0	96,9	98,7	100,2	-1,3
Sum portefølje	39 936,2	40 008,8	40 022,6	40 754,0	86,4
Herav børsnotert			30 396,3		
Valuta					
NOK	39 936,2	40 008,8	40 022,6	40 754,0	86,4
Modifisert durasjon (rentefølsomhet)				4,49	
Gjennomsnittlig effektiv rente			6,34	5,94	

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert både på papirets balanserte verdi og papirets observerte markedskurs (virkelig verdi). For rentepapirer uten observerte markedskurser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir m.h.t. likviditet og kredittrisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vekt.

NOTE 14 FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater inngår som en integrert del av forvaltningen av aksje- og obligasjonsporteføljene for å oppnå den ønskede avkastnings- og risikoprofil. Definisjoner av ulike typer derivater er beskrevet under "Ord og uttrykk".

Eiendelsposisjon og gjeldsposisjon

En eiendelsposisjon i et aksjederivat innebærer en positiv verdiendring ved økning i aksjekurser. For rentederivater medfører en eiendelsposisjon en positiv verdiendring ved rentenedgang - tilsvarende som for obligasjoner. En eiendelsposisjon i et valutaderivat gir positiv verdiendring ved økning i den aktuelle valutakursen mot NOK.

Skillet mellom eiendelsposisjoner og gjeldsposisjoner hensyntas i beregningen av totalt netto nominelt volum, mens det i beregningen av totalt brutto nominelt volum ikke tas hensyn til fortegn som følge av om det enkelte instrument innebærer en eiendelsposisjon eller en gjeldsposisjon.

Nominelt volum

Finansielle derivater er knyttet til underliggende størrelser som ikke bokføres i balansen. For å kvantifisere omfanget av derivater refereres det til slike underliggende størrelser betegnet som underliggende hovedstol, nominelt volum o.l.

Nominelt volum beregnes ulikt for ulike typer finansielle derivater og det gir et visst uttrykk for omfang og risiko av posisjonene av finansielle derivater. Brutto nominelt volum gir først og fremst informasjon om omfanget, mens netto nominelt volum gir et visst uttrykk for risikoposisjoner. Nominelt volum for ulike instrumenter er imidlertid ikke nødvendigvis sammenlignbare med tanke på risikoeksponering.

Gjennomsnittlig brutto nominelt volum

Gjennomsnittstallene er basert på daglige beregninger av brutto nominelt volum.

Kreditteksponerte verdier

Kreditteksponerte verdier skal gi et inntrykk av kredittrisiko knyttet til finansielle derivater. Gjennomgående vurderes kredittrisikoen som lav, da det enten brukes børsnoterte og clearede derivater, eller avtaler med velrenommerte finansinstitusjoner.

Kreditteksponerte verdier er samsvarende med vektet volum av finansielle derivater benyttet til kapitaldekningsberegninger, hvor brutto nominelt volum er ett av elementene i beregningen.

Finansielle derivater klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld

<i>Mill. kroner</i>	Brutto nominelt volum	Gj.snittlig nominelt volum	Netto nominelt volum	Kreditt-eksponerte verdier	Anskaffelses-verdi	Markedsverdi
Aksjeopsjoner	9 217,5	8 133,7	-414,9	54,0	72,4	2,0
Aksjeterminer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aksjeindeksfutures	2 506,9	2 944,9	-2 469,8	0,0	0,0	7,5
Sum Aksjederivater	11 724,4	11 078,7	-2 884,8	54,0	72,4	9,6
Fremtidige renteavtaler	87 362,1	165 877,2	20 000,0	28,9	0,0	43,4
Rentefutures	19 407,2	13 315,7	19 160,9	0,0	0,0	-1,0
Renteswapper	0,0	3 150,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Renteopsjoner	0,0	689,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum rentederivater	106 769,3	183 032,8	39 160,9	28,9	0,0	42,5
Valutaterminer	31 625,7	32 933,6	-18 847,9	186,1	0,0	434,2
Basisswapper	0,0	13 811,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum valutaderivater	31 625,7	46 744,6	-18 847,9	186,1	0,0	434,2
Sum derivater	150 119,4	240 856,1	17 428,2	269,0	72,4	486,2

Finansielle derivater klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld

<i>Mill. kroner</i>	Brutto nominelt volum	Gj.snittlig nominelt volum	Netto nominelt volum	Kreditt-eksponerte verdier	Anskaffelses-verdi	Markedsverdi
Renteswapper	0,0	440,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum rentederivater	0,0	440,0	0,0	0,0		0,0
Valutaterminer	2 412,0	2 856,1	2 383,5	4,9	0,0	-103,4
Sum valutaderivater	2 412,0	2 856,1	2 383,5	4,9	0,0	-103,4
Sum derivater	2 412,0	3 296,1	2 383,5	4,9	0,0	-103,4

Renteswapper er inklusive opptjente ikke forfalte renter

NOTE 15 FINANSIELL RISIKO STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS
Likviditetsrisiko
Avtalt restløpetid

Omløpsmidler/anleggsmidler	Opptil 1 måned	1 til 3 måneder	3 måneder til 1 år	1 til 5 år	Over 5 år	Uten avtalt restløpetid	Total verdi
Anleggsaksjer- og andeler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	170,1	170,1
Utlån	0,1	1,2	9,6	250,1	863,3		1 124,2
Anleggsobligasjoner	243,9	26,1	2 488,6	14 734,5	24 274,0	0,0	41 767,1
Øvrige anleggsmidler						41,2	41,2
Tidsinnskudd	5 501,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 501,7
Omløpsobligasjoner og -sertifikater	612,4	2 717,7	19 478,3	8 373,2	4 501,6	245,5	35 928,7
Øvrige omløpsmidler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10 327,0	10 327,0
Sum	6 358,0	2 743,8	21 966,9	23 107,7	28 775,6	10 783,8	93 735,8
Avtalt restløpetid utenlandsk valuta							
Anleggsaksjer og -andeler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	39,6	39,6
Omløpsobligasjoner og -sertifikater	0,0	345,6	9 616,7	160,0	307,5	245,5	10 675,4
Øvrige omløpsmidler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 879,0	6 879,0
Sum i valuta		345,6	9 616,7	160,0	307,5	7 164,0	17 593,9

Avtalt restløpetid gir begrenset informasjon om selskapets likviditetsrisiko, da de aller fleste investeringsaktiva kan realiseres raskere i annenhåndsmarkedet enn den avtalte restløpetiden.

Total verdi inkluderer opptjente renter, underliggende investeringer i de enkelte verdipapirfond etc. Beløpene avviker dermed fra tallene i balanseoppstillingen.

Rentebindingstid

Omløpsmidler/anleggsmidler	Opptil 1 måned	1 til 3 måneder	3 måneder til 1 år	1 til 5 år	Over 5 år	Uten avtalt renteb.tid	Total verdi
Anleggsaksjer- og andeler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	170,1	170,1
Utlån		1 099,6	6,5	17,1	1,0	-	1 124,2
Anleggsobligasjoner	243,9	26,1	2 488,6	14 734,5	24 274,0	0,0	41 767,1
Øvrige anleggsmidler						41,2	41,2
Tidsinnskudd	5 501,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 501,7
Omløpsobligasjoner og -sertifikater	612,4	2 717,7	19 478,3	8 373,2	4 501,6	245,5	35 928,7
Øvrige omløpsmidler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10 327,0	10 327,0
Totalt							93 735,8
Herav utenlandsk valuta							
Anleggsaksjer og -andeler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	39,6	39,6
Omløpsobligasjoner og -sertifikater	0,2	485,2	9 616,7	159,8	168,0	245,5	10 675,4
Øvrige omløpsmidler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 879,0	6 879,0
Sum i valuta	0,2	485,2	9 616,7	159,8	168,0	7 164,0	17 593,9

Renterisiko

Rentefølsomhet

Omløpsmidler	Opptil 1 måned	1 til 3 måneder	3 måneder til 1 år	1 til 5 år	Over 5 år	Totalt
Mill kroner						
AUD	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
CAD	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
EUR	0,5	6,6	18,0	-5,0	-10,0	10,1
GBP	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
HKD	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
JPY	0,1	0,5	0,0	0,0	0,0	0,6
NOK	-2,1	-58,1	-119,6	-154,3	-324,8	-658,8
SEK	0,1	0,0	0,0	0,0	-1,3	-1,2
SGD	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
USD	0,5	9,4	17,1	2,5	0,0	29,4
SUM	-0,8	-41,4	-84,5	-156,9	-336,0	-619,5
Anleggsmidler						
EUR	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3
NOK	0,3	1,8	-19,2	-345,7	-1 508,8	-1 871,6
USD	0,0	-1,9	0,0	0,0	0,0	-1,9
SUM	-0,1	0,0	-19,2	-345,7	-1 508,8	-1 873,7
Total kvantifisert rentefølsomhet	-0,9	-41,4	-103,7	-502,6	-1 844,7	-2 493,3

Rentefølsomhet er et måletall for renterisiko som tar utgangspunkt i hvordan renteendringer påvirker markedsverdien til obligasjoner, rentederivater og andre rentefølsomme finansielle poster. Denne oversikten viser hvordan verdiene til finansielle omløpsmidler og anleggsmidler (obligasjoner holdt til forfall) 31.12.02 ville blitt påvirket ved økning av alle renter med 1 prosentpoeng. Storebrand påtar seg bevisst renterisiko på sine eiendeler for å motvirke deler av den renterisikoen som ligger innbakt i selskapets forsikringsforpliktelse. Renterisiko på forsikringsforpliktelsene kan imidlertid ikke beregnes og kvantifiseres på tilsvarende måte som rentefølsomhet for finansielle poster.

Valutarisiko

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta

Mill. kroner	Balanseposter			Terminer	Nettoposisjon	
	Eiendels- poster	Gjeld	Netto på balansen	Netto salg	i valuta	i NOK
Omløpsporteføljer						
AUD	27,0	-1,0	26,0	-23,9	2,2	8,5
CAD	33,0	-3,4	29,7	-30,1	-0,4	-1,8
CHF	45,1	-6,7	38,4	-37,7	0,7	3,6
DKK	11 826,3	-1 959,5	9 866,8	-10 045,2	-178,4	-174,6
EUR	334,0	-23,2	310,8	-295,6	15,2	110,6
GBP	79,1	-9,6	69,5	-63,9	5,6	62,2
HKD	64,4	-1,9	62,5	-54,5	8,0	7,1
IDR	301,9	0,0	301,9	0,0	301,9	0,2
JPY	10 673,4	-581,6	10 091,9	-8 883,1	1 208,8	70,6
KRW	592,5	0,0	592,5	0,0	592,5	3,5
MYR	0,8	0,0	0,8	0,0	0,8	1,4
NZD	1,4	0,0	1,4	0,0	1,4	4,9
PHP	0,4	0,0	0,4	0,0	0,4	0,1
SEK	576,9	-30,0	546,9	-513,1	33,8	26,9
SGD	4,7	-0,1	4,6	-2,5	2,1	8,3
THB	1,7	0,0	1,7	0,0	1,7	0,3
TWD	11,0	0,0	11,0	0,0	11,0	2,2
USD	629,7	-71,7	558,0	-560,4	-2,4	-16,3
Sum Omløpsporteføljer						117,6
Anleggsporetføljer						
EUR	0,0	0,0	0,0	134,5	134,5	977,5
SEK	49,8	0,0	49,8	-17,5	32,3	25,7
USD	0,7	0,0	0,7	205,0	205,7	1 425,3
Sum Anleggsporetføljer						2 428,5

Selskapet foretar løpende sikring av det alt vesentlige av sin valutarisiko. Valutarisiko eksisterer i utgangspunktet som følge av investeringer i internasjonale verdipapirer, og i et visst omfang også som følge av ansvarlige lån i fremmed valuta. Sikring gjøres ved hjelp av valutaterminer på porteføljenivå, og valutaposisjonene følges løpende opp mot en totalramme fra oppdragsgiver. Negative valutaposisjoner lukkes senest påfølgende dag etter at de oppstod. I tillegg er det gitt separate rammer for å kunne ta aktive valutaposisjoner. Disse posisjonene er inkludert i noten under omløpsporteføljer.

Valutaposisjonene pr. 31.12.02 er representative for selskapets små rammer for valutaposisjoner.

NOTE 16 BEVEGELSE I SPESIFISERTE/USPESIFISERTE TAPSAVSETNINGER

Beløp i mill. kroner	2002	2001	2000
Spesifisert avsetning til dekning av tap på utlån, garantier mv. pr. 1.1.	2,3	3,0	4,6
Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier, mv, hvor det tidligere er foretatt spesifisert avsetning			
Økte spesifiserte tapsavsetninger i perioden			
Nye spesifiserte tapsavsetninger i perioden			
Tilbakeføring av spesifiserte tapsavsetninger i perioden	-0,6	-0,7	-1,6
Spesifisert avsetning til dekning av tap på utlån, garantier mv.	1,7	2,3	3,0
Uspesifisert avsetning til dekning av tap på utlån, garantier mv. pr. 1.1.	5,2	4,7	5,9
Periodens uspesifiserte avsetning til dekning av tap på utlån, garantier mv.	-1,0	0,5	-1,2
Uspesifisert avsetning til dekning av tap på utlån, garantier mv.	4,2	5,2	4,7

LÅNEVOLUM

Beløp i mill. kroner	2002	2001	2000	1999
Lån hvor inntektsføring av renter har stoppet				
før tapsavsetninger	3,8	1,2	12,2	15,3
etter tapsavsetninger	3,8	1,2	11,9	14,1
Totale misligholdte lån				
før tapsavsetning	15,6	23,8	30,9	39,4
etter tapsavsetning	14,0	21,5	28,2	35,9
Øvrige tapsutsatte lån				
før tapsavsetninger	-		11,4	14,2
etter tapsavsetninger	-		6,8	8,3
Påløpte ikke inntektsførte renter	0,1		0,4	0,6

NOTE 17 FAST EIENDOM STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Beløp i mill. kroner	Virkelig verdi	Gjennomsn leie pr kvm	Varighet leiekontr.	Kvm.	Utleie grad
Eiendomstype					
Kontorbygg (inkl. forr., park, og lager)	4 779,0	1 503	5,2	275 804	91,6%
Kjøpesentre (inkl. parkering og lager)	4 620,0	1 318	3,0	312 838	99,2%
Parkeringshus	407,2	660	14,0	43 905	100,0%
Sum direkteide eiendommer	9 806,2		4,5	632 547	
Eiendommer eiet av Værdalsbruket	9,4				
Egenkapitalmetode eiendom	-28,6				
Totalt fast eiendom Konsern	9 787,0				

Geografisk beliggenhet:

Oslo- Vika/Fillipstad Brygge	3 722,3
Stor Oslo for øvrig	2 611,5
Norge For øvrig	3 472,4

Eierform:

Direkteide eiendommer	3 291,0
Eiendoms AS	5 964,3
Eiendoms ANS	550,9

BEREGNING AV VIRKELIG VERDI FOR EIENDOMMER

Selskapet foretar selv verddivurdering av eiendommene. Eiendommene vurderes individuelt ved at antatt fremtidig netto inntektsstrøm neddiskonteres med en rente tilsvarende avkastningskravet for den enkelte investering. I netto inntektsstrøm er det hensyntatt eksisterende og fremtidig inntektstap som følge av ledighet, nødvendige investeringer samt en vurdering av fremtidig utvikling i markedsløen. Avkastningskravet tar utgangspunkt i forventet langsiktig realrente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av leietakersituasjonen, byggets beliggenhet og standard. Beregningen er i samsvar med forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringselskaper.

Virkelig verdi er fastsatt for alle eiendommene pr 31.12.02.

NOTE 18 BEVEGELSE I LØPET AV ÅRET PÅ ANLEGGSMIDLER STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

	Faste eien- dommer	Maskiner, biler, inventar	SUM	Immatrielle eiendeler	Obligasjoner holdt til forfall	Aksjer og andeler anlegg
Mill. kroner.						
Anskaffelseskost pr.1.1	9 930,9	32,6	9 963,5	100,5	25 043,6	35,1
Oppskrevet i år	-241,5		-241,5			
Oppskrevet tidligere	1 398,1		1 398,1			
Tilgang	67,7	0,4	68,1	6,3	14 963,4	4,5
Avgang til anskaffelseskost	-1 314,6		-1 314,6			-2,5
Reklassifiseringer	0,0		0,0			
Årets periodiserte over-/underkurs	0,0		0,0		15,6	
Samlede av- og nedskrivninger pr.31.12.	-53,7	-30,3	-84,0	-26,0		
Bokført verdi pr. 31.12.02	9 787,0	2,7	9 789,7	80,8	40 022,6	37,1
Årets opp-/nedskrivninger samt reversering av disse	-161,8					
Årets ordinære avskrivninger	-0,0	-4,1		-19,6		

Se også note 11

Følgende lineære avskrivningstid brukes for driftsmidler:

Maskiner og inventar:	4 år
Biler:	6 år
EDB systemer:	3-6 år
Goodwill:	5 år

NOTE 19 MARKEDSVERDI (VIRKELIG VERDI) VERDIPAPIRER STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Mill. kroner	2002					2001	2000
	Anskaff. kost (Bokf.verdi)	Taps- avsetning	Dagskurs valuta	Kurs- reserve	Virkelig verdi	Kurs- reserve	Kurs- reserve
Investeringer til varig eie							
Aksjer og andeler	37,1				37,1		
Obligasjoner	40 022,6	0,0	0,0	731,4	40 754,0	-25,9	-331,7
Andre finansielle eiendeler til varig eie	41,2	0,0	0,0	0,0	41,2	0,0	0,0
Sum anleggsmidler	40 100,9	0,0	0,0	731,4	40 832,3	-25,9	-331,7

Mill. kroner	2002					2001	2000
	Anskaff. kost	Taps- avsetning	Dagskurs valuta	Ned- skrivning	Virkelig verdi (Bokf.verdi)	Kurs- regulering fond	Kurs- regulering fond
Andre finansielle eiendeler (kortsiktig)							
Aksjer og andeler	11 582,4	-39,9	-417,5	-432,7	10 692,3	797,3	3 061,9
Obligasjoner	14 174,5	0,0	40,4	131,3	14 346,2	-4,6	-70,7
Sertifikater	21 158,6	0,0	-73,2	165,5	21 251,0	46,7	7,5
Plasseringer i kredittinstitusjoner	5 496,3	0,0	0,0	0,0	5 496,3	0,5	0,4
Finansielle derivater eiendeler	0,0	0,0	0,0	43,4	43,4	16,2	0,3
Finansielle derivater gjeld	72,5	0,0	-3,5	-66,9	2,1	-9,3	-1,3
Andre finansielle eiendeler	22,0	0,0	0,1	-6,1	16,1	-2,5	0,0
Sum omløpsmidler	52 506,4	-39,9	-453,6	-165,4	51 847,5	844,3	2 998,1

NOTE 20 FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER FORDELTE PÅ BRANSJER

Mill. kroner	Kollektiv pensjons forsikring	Gruppe-livs forsikring	Ind. kapital forsikring	Ind. rente/pensjons forsikring	Skade forsikring	SUM 2002	SUM 2001	SUM 2000
Premiereserve	67 142,0	299,4	4 931,4	17 984,5		90 357,3	86 981,5	84 600,1
Tilleggsavsetning	2 107,5		178,3	748,0		3 033,8	4 301,0	4 847,3
Premie og pensjonsreguleringsfond	5 067,3			341,4		5 408,7	7 621,5	10 282,3
Erstatningsavsetning	18,6	119,4	104,8	10,3		253,1	250,8	216,1
Andre tekniske avsetninger					54,9	54,9	46,2	39,0
Avsetning til Forsikringsfond 2002	74 335,4	418,8	5 214,5	19 084,2	54,9	99 107,8		
Avsetning til Forsikringsfond 2001	71 758,4	433,8	6 198,5	20 764,1	46,2		99 201,0	
Avsetning til Forsikringsfond 2000	69 622,6	416,2	7 737,0	22 170,0	39,0			99 984,8
Sikkerhetsfond 2002	99,8	12,9	10,1	8,3		131,1		
Sikkerhetsfond 2001	94,0	12,4	9,7	8,9			125,0	
Sikkerhetsfond 2000	442,0	57,1	45,7	47,0				591,8
Forsikringsmessige avsetninger 2002	74 435,2	431,7	5 224,6	19 092,5	54,9	99 238,9		
Forsikringsmessige avsetninger 2001	71 852,4	446,2	6 208,2	20 773,0	46,2		99 326,0	
Forsikringsmessige avsetninger 2000	70 064,6	473,3	7 782,7	22 217,0	39,0			100 576,6

Avsetninger vedrørende skadeprodukter er spesifisert i note 22.

NOTE 21 OVERFØRINGER INNEN FORSIKRINGSFOND VED KONTOFØRINGEN M.V. FOR 2002

Mill. kroner	Kollektiv	Individual	Totalt
Til/fra premiefond	51,6		51,6
Til/fra premiereserve	705,4	330,6	1 036,0
Til/fra tilleggsavsetning	-757,0	-330,6	-1 087,6

NOTE 22 FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT OG AVSETNINGER SKADEBRANSJER
Privatbetonte forsikringer

Mill. kroner	2002	2001	2000
Egen regning premier	60,0	54,3	49,5
Brutto forretning			
Opptjente premier	60,5	54,7	49,4
Påløpne erstatninger	-27,4	-26,1	-17,2
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-18,6	-16,1	-24,6
Forsikringsteknisk resultat	14,5	12,5	7,6
Avgitt forretning			
Opptjente premier	-0,5	-0,4	-0,3
Påløpne erstatninger		0,7	
Forsikringsteknisk resultat	-0,5	0,3	-0,3
Egen regning			
Forsikringsteknisk resultat	14,0	12,8	7,3
Erstatningsavsetning	26,9	22,5	18,1
<i>Kredittilsynets minstekrav</i>	26,9	22,5	18,1
Sikkerhetsavsetning	24,2	20,5	18,1
<i>Kredittilsynets minstekrav</i>	22,7	19,1	16,8
Administrasjonsavsetning	3,8	3,2	2,8
<i>Kredittilsynets minstekrav</i>	3,7	3,2	2,7

NOTE 23 UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Mill. kroner	2002		2001		2000		Netto endring
	Skatte- økende	Skatte- reduserende	Skatte- økende	Skatte- reduserende	Skatte- økende	Skatte- reduserende	
Midlertidige forskjeller							
Omløpsaksjer		205,3		39,9		39,9	-165,4
Dagskurs på verdipapirer		887,8	735,0		2 236,9		-1 622,8
Valutaterminer	434,2		242,7		1 260,0		191,5
Opp-/nedskrivning på eiendommer	727,0		856,6		483,9		-129,6
Nedskrivning KS/ANS	15,4	136,2	11,9	66,2	11,6	146,0	-66,5
Differansesaldo KS/ANS		0,0		105,9		105,9	105,9
Driftsmidler	184,5	13,1	231,4	9,3	240,8	8,9	-50,7
Forskuddsbetalt pensjon	66,8		54,2		61,0		12,6
Påløpt pensjonsforpliktelse		128,3		124,8		121,4	-3,5
Annet	60,1	29,3	85,3	25,6	89,4	28,1	-28,9
Sum midlertidige forskjeller	1 488,0	1 400,0	2 217,1	371,7	4 383,6	450,2	-1 757,4
- herav døtre			251,9	10,6	265,8	9,0	
Fremførbart underskudd		9,9		130,0		2 080,9	
Fremførbart godtgjørelse		289,4		1 460,8		1 296,8	
Utligning	-1 488,0	-1 488,0	-1 962,5	-1 962,5	-3 827,9	-3 827,9	
Opp-/nedskrivning anleggsmidler							
Netto midlertidige forskjeller	0,0	211,3	254,6	0,0	555,7	0,0	-465,9
Skatt	28,0%	28,0%	28,0%	28,0%	28,0%	28,0%	28,0%
Utsatt skatt/skattefordel	0,0	59,2	71,3	0,0	155,6	0,0	-130,5
Korrigeringer ført direkte på balansen eller i resultatet							1,7
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel							-128,8

Se note 7

NOTE 24 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Beløp i mill. kroner	Beløp	Valuta	Valuta	Forfall	Rente	Valutakurs
Tidspunkt for låneopptak	NOK	kode	beløp		i %	gevinst/tap
02.11.99 *)	1 020,7	EUR	135,0	2009	4,09%	-49,6
24.02.98 *)	1 449,7	USD	200,0	Evigvarende	2,75%	-79,7
Sum ansvarlig lånekapital	2 470,4					-129,3

Andelen tellende ansvarlige lån som inngår i kapitaldekningen er 2.470,4 mill. kroner, 100% av totale ansvarlige lån.

For regnskapsføring av sikring på de ansvarlige lånene i USD og EUR, se beskrivelse under regnskapsprinsipper.

*) Selskapet har en opsjon på å kunne innløse lånet etter 5 år.

Selskapet har inngått sikringsforretning som gjelder ansvarlig lånekapital i utenlandsk valuta.

Totale kostnader (inkl. valutakurs gevinst/tap) i forbindelse med selskapets ansvarlige lånekapital er 263,1 mill. kroner.

NOTE 25 TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Transaksjoner mellom konsernselskaper

Mill. kroner	Beløp	Betingelser
Resultatposter:		
Renter gjeld	2,6	Bankrente +1 %
Renter tilgodehavende	3,7	
Kjøpte tjenester	270,2	Selvkost Mndl. oppgjør
Solgte tjenester	79,6	Selvkost Mndl. oppgjør
Tilflyttede reserver	11,6	
Fraflyttede reserver	836,9	
Balanseposter:		
Fordringer	33,5	
Gjeld	24,2	
Lån	-20,0	ST5X + 1,0
Obligasjonslån	19,5	6 mnd. NIBOR

Til ansatte i hele Storebrand konsernet er det pr. 31.12.02 ytet lån på tilsammen 121,3 mill kroner fra Storebrand Livsforsikring AS.

NOTE 26 LØNN OG FORPLIKTELSER FOR LEDERE

Selskapets administrerende direktør, Espen Klitzing, mottok en godtgjørelse på 2,8 mill. kroner og årets pensjonskostnad utgjør 0,3 mill. kroner.

Administrerende direktør har avtale om etterlønn i 18 måneder etter oppsigelsestidens utløp (6 mdr) ved oppsigelse fra selskapets side eller ved vesentlige endringer av arbeidsforholdet. Til fradrag går enhver inntekt ved annet arbeid.

Formann i styret, Idar Kreutzer, mottar ingen godtgjørelse for dette vervet. Selskapet har ingen forpliktelser overfor styrets formann ved opphør eller endring av vervet.

Styrehonorar til eksterne og interne styremedlemmer ekskl. styreformann, utgjør tilsammen 0,2 mill. kroner. I tillegg betaler selskapet styreansvarsforsikringer for sine styremedlemmer.

Storebrand konsernet har en kontantbonusordning for sentrale ledere som er knyttet opp til kursutviklingen for Storebrand aksjen. Bonusen kan tidligst utbetales 2 eller 3 år fra tildeling. Bonusen utbetales kontant med differansen mellom markedskurs og avtalekursen som er på 60 kroner.

Bonusordningen for medlemmene av styret er knyttet til ansettelsesforholdet til Storebrand ASA.

Storebrand har etablert en bonusordning for alle ansatte. Bonusordningen er knyttet til selskapets verdiskapning, samt individuelle prestasjoner.

Mill. kroner	Eier antall aksjer *)	Antall bonusenh. **)	Lån i Storebrand-konsernet Tall i 1000	Rentesats pr. 31.12.02	Avdragsplan ***)
Ledende ansatte					
Espen Klitzing	3340	290000	1 606	6,45-8,35	AN2010
Rolf Corneliussen	115	100000	1 987	6,45-8,05	SE2011
Sveinung Lindaas	1054	15000	1 508	6,45-8,08	AN2021
Helge Ivar Magnussen	465		1 151	6,45	AN2020
Arve Myrvang	1876	45000	1 444	6,45	AN2020
Frederic Ottesen	665	25000	2 818	6,45-8,45	SE2020
Ole Ruud	490	200000	909	6,45	SE2015
Per Ivar Sandvik	475		1 831	6,45-8,05	AN2023
Helge Tryti	490	45000	2 129	6,45-8,05	AN2035
Morten Unneberg	1040	45000	2 381	6,45-8,3	AN2032
Styret					
Idar Kreutzer ****)	1600	560000	5 804	6,45-8,25	AN2031
Per Henry Christiansen	0				
Aase Fagerhaug	759		569	6,45	SE2021
Erik Haug Hansen	1025		1 200	6,45	SE2005
Jan Kildal	6061				
Hans Henrik Klouman	938	340000	1 200	6,75	AN2025

Lån til ledende ansatte er ytet etter vanlige funksjonærsvilkår i Storebrandkonsernet. Funksjonærlån med 6,45% rente ytes til lån inntil 3 x brutto årslønn, maks. 1,2 mill. Utover dette ytes lån til vanlig markedsvilkår.

- *) Oversikten viser antall aksjer i Storebrand ASA eid av vedkommende person, samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse jfr. RL § 7-26 for ledende ansatte og styret.
- **) Storebrand konsernet har en kontantbonusordning for sentrale ledere som er knyttet opp til kursutviklingen for Storebrand aksjen. Bonusen kan tidligst utbetales 2 eller 3 år fra tildeling. Bonusen utbetales kontant med differansen mellom markedskurs og avtalekursen som er på 60 kroner.
Bonusordningen for medlemmene av styret er knyttet til ansettelsesforholdet til Storebrand ASA.
- ***) AN= Annuitet, SE= Serielån, siste avdrag
- ****) Idar Kreutzer har avtaler om kontantbonusordning på tilsammen 560.000 enheter tilsvarende differansen mellom faktisk aksjekurs på Storebrand-aksjen ved innløsning og tildelingskursen. Tildelingskursen for 500.000 enheter ble fastsatt til det volumveide gjennomsnittet av omsatt sluttkurs ved Oslo Børs siste uke før offentliggjørelsen av at ny konsernsjef var tilsatt (kr 59,33) og oppjusteres månedlig den 1. hver måned med en kapitalkostnad på 10% p.a. fratrukket evt. utbytte for perioden. Tildelingskurs for 500.000 enheter pr. 31.12.02 var således kr 70,58. Innløsning for disse 500.000 enhetene kan kun skje i tidsrommet 01.01.04 til 31.12.04 eller på oppgjørstidspunktet for et evt. oppkjøp, fusjon e.l. Tildelingskursen for 60.000 enheter fastsettes som et volumveid gjennomsnitt av omsatt sluttkurs på Oslo Børs for de to siste uker i henholdsvis 2001, 2002 og 2003 med 20.000 enheter for hvert år. Tildelingskurs pr. 31.12.02 utgjorde henholdsvis kr 56,69 og 26,48 for de enheter som fastsettes på bakgrunn av sluttkursene i 2001 og 2002. Innløsning for disse enhetene kan skje i henholdsvis 2005, 2006 og 2007 med 20.000 enheter det enkelte år.

NOTE 27 REVISJONSHONORAR FOR STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Det er tilsammen kostnadsført 2,7 mill. kroner i godtgjørelse til revisjonen. Dette fordeler seg med:

Kostnadsført honorar revisjon og andre kontrolloppgaver:	2,6
Kostnadsført konsulentonorar:	0,1

NOTE 28 EGENKAPITALENDRING STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Mill. kroner	AS		
	2002	2001	2000
Aksjekapital pr. 1.1.	1 361,2	1 361,2	1 361,2
Aksjekapital pr. 31.12	1 361,2	1 361,2	1 361,2
Annen egenkapital pr. 1.1.	1 827,5	1 764,6	1 587,6
Innføring netto utsatt skatt/skattefordel			
Tilført fra årets resultat	-112,9	62,9	177,0
Annen egenkapital pr. 31.12.	1 714,6	1 827,5	1 764,6
Egenkapitalen ifølge balansen pr. 31.12.	3 075,8	3 188,7	3 125,8

Selskapets aksjer er eiet 100 % av Storebrand ASA og har pålydende verdi 100 kroner.

Det er lik stemmerett på alle aksjene. Selskapet eier ikke egne aksjer.

NOTE 29 KAPITALDEKNING

Mill. kroner	Konsern			AS		
	2002	2001	2000	2002	2001	2000
Beregningsgrunnlaget spesifisert på risikovektklasser	107 801,5	107 911,8	110 150,5	107 845,4	107 783,7	110 032,0
Risikovekt 0%	52 599,1	31 424,0	32 292,7	52 571,7	31 413,0	32 281,7
Risikovekt 10%	3 625,6	1 841,2	2 021,0	3 625,6	1 841,2	2 021,0
Risikovekt 20%	28 475,9	32 173,6	25 210,0	28 407,7	32 148,7	25 148,8
Risikovekt 50%	1 199,3	1 228,8	1 818,1	1 199,2	1 228,7	1 818,1
Risikovekt 100%	21 901,6	41 244,2	48 808,7	22 041,2	41 152,1	48 762,4
Eiendeler tilknyttet avtaler om livsforsikring med investeringsvalg						
Vektet beløp eiendeler i balansen	28 559,0	48 477,4	54 961,9	28 684,9	48 380,3	54 903,3
Rente- og valutarelaterte kontrakter vektet	273,8	352,0	510,7	273,8	352,0	510,7
"Kryssiefradrag" for aksjeeie i andre finansinstitusjoner	-56,3	-135,0	-66,1	-56,3	-135,0	-66,1
Urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler		-818,1			-818,1	
Tapsavsetninger	-5,8	-7,5	-7,6	-5,8	-7,5	-7,6
Risikovektet beregningsgrunnlag	28 770,7	47 868,8	55 398,9	28 896,6	47 771,7	55 340,3
Kjernekapital	2 868,5	3 141,8	3 092,8	2 896,0	3 152,7	3 103,8
Ansvarlig lånekapital evigvarende	1 488,9	1 512,0	1 512,0	1 488,9	1 512,0	1 512,0
Ansvarlig lånekapital tidsbegrenset	981,5	1 319,6	1 319,6	981,5	1 319,6	1 319,6
Reduksjon i tellende ansvarlig lånekapital		-81,2	-65,0		-81,2	-65,0
Tellende ansvarlig lånekapital	2 470,4	2 750,4	2 766,6	2 470,4	2 750,4	2 766,6
"Kryssiefradrag" for aksjeeie i andre finansinstitusjoner	-56,3	-135,0	-66,1	-56,3	-135,0	-66,1
Netto ansvarlig kapital	5 282,6	5 757,2	5 793,3	5 310,1	5 768,1	5 804,3
Kapitaldekning i %	18,36	12,03	10,46	18,38	12,07	10,49

Balanseført egenkapital for Storebrand Liv konsern utgjør 3.075,8 mill. kroner. Forskjellen mellom egenkapitalen og kjernekapitalen på minus 207,3 mill. kroner skyldes fradrag for overfinansiering av pensjonsforpliktelser med 67,3 mill. kroner og goodwill og andre immaterielle aktiva med 140,0 mill. kroner.

NOTE 30 SOLVENSMARGIN STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Storebrand Livsforsikring AS har et foreløpig beregnet solvensmarginkrav for 2002 på 4.297 mill. kroner (4.329 mill. kroner i 2001). Solvensmarginkapitalen ble på 6.898 mill. kroner (7.985 mill. kroner).

Dette gir en solvensmarginprosent på 160,5% (184,4%).

Tall i mill. kroner	2002	2001	2000
Ansvarlig kapital 31.12.	5 310,1	5 768,1	5 804,3
Andel av sikkerhetsfond som kan medregnes	70,7	66,2	275,4
50% av tilleggsavsetningene pr. 31.12.	1 517,0	2 150,5	2 423,6
Solvensmarginkapital pr. 31.12.	6 897,8	7 984,8	8 503,3

KONTANTSTRØMANALYSE

Beløp i mill. kroner	Konsern			AS		
	2002	2001	2000	2002	2001	2000
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter:						
Innbetalte premier direkte forsikring	4 833,6	4 173,0	5 439,8	4 833,6	4 173,0	5 439,8
Innbetalt vedr. gjensikring	13,2	11,3	5,9	13,2	11,3	5,9
Utbetalte vedr. gjensikring	-4,7	-14,5	14,6	-4,7	-14,5	14,6
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser direkte forsikring	-6 304,8	-7 095,5	-6 358,3	-6 304,8	-7 095,5	-6 358,2
Innbetalinger ved flytting	1 743,2	1 336,9	1 011,0	1 743,2	1 336,9	1 011,0
Utbetalinger ved flytting	-2 290,7	-3 775,9	-2 727,9	-2 290,7	-3 775,9	-2 727,9
Utbetalinger til andre leverandører for varer og tjenester	1 772,2	-922,1	-645,6	1 638,5	-645,2	-613,8
Utbetalinger til ansatte, pensjonsinnetninger, arbeidsgiveravgift mv.	-449,2	-400,3	-334,3	-449,2	-376,1	-334,3
Utbetaling av renter	-269,4	-316,8	-334,8	-269,4	-341,4	-326,9
Innbetaling av renter	4 847,7	4 546,6	4 312,6	4 860,7	4 545,3	4 320,2
Innbetalinger av utbytte	309,6	385,1	465,4	309,6	385,1	465,4
Utbetaling av skatter	-4,0	-57,8	-2,2	-	0,0	-
Netto innbetalinger vedrørende verdipapirer	-2 507,3	-1 941,9	4 539,6	-2 616,6	-2 007,2	4 478,3
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter	1 689,4	-4 071,8	5 386,1	1 463,4	-3 804,3	5 374,1
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:						
Utbetalinger av lån til kunder mv.	-123,6	-0,7	-124,0	-123,6	-0,7	-124,0
Innbetalinger av lån til kunder mv.	409,3	656,0	1 244,0	409,3	656,0	1 244,0
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre selskaper	23 580,2	32 835,8	23 843,8	23 580,2	32 735,5	23 843,8
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre selskaper	-13 452,5	-21 888,7	-28 416,3	-13 524,2	-21 888,7	-27 049,1
Innbetalinger ved salg av obligasjoner	64 089,1	36 868,6	34 382,5	64 089,1	36 868,6	34 380,8
Utbetalinger ved kjøp av obligasjoner	-62 675,5	-37 420,3	-30 702,3	-62 735,5	-37 410,1	-30 737,4
Innbetalinger ved salg av sertifikater	53 004,2	27 956,4	17 829,0	53 004,2	27 956,4	17 829,0
Utbetalinger ved kjøp av sertifikater	-62 783,4	-35 159,8	-20 025,5	-62 783,4	-35 159,8	-20 025,5
Innbetaling ved salg av eiendom	1 344,3	92,6	103,8	1 304,9	92,6	103,8
Utbetalinger ved kjøp av eiendom	-	-39,7	-798,2	-	-	-2 051,6
Innbetalinger ved salg av andre finansielle eiendeler	233,6	-215,1	38,1	233,6	-215,1	38,1
Innbetalinger ved salg av driftsmidler	-	-	-	-	-	-
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler	4,3	-9,5	-0,5	0,4	-9,4	0,2
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter:	3 630,1	3 675,6	-2 625,7	3 455,2	3 625,3	-2 548,0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:						
Innbetaling ved utstedelse av aksjekapital	-	0,5	-	-	-	-
Innbetalt ansvarlig kapital	-	3,5	-	-	-	-
Utbetalt ansvarlig kapital	-964,8	-	-703,1	-964,8	-62,9	-703,1
Utbetalinger av utbytte/konsernbidrag	-	-240,5	-642,8	-	-	-642,8
C. Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter:	-964,8	-236,5	-1 345,9	-964,8	-62,9	-1 345,9
Netto kontantstrøm i perioden	4 354,7	-632,8	1 414,5	3 953,7	-241,9	1 480,3
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter						
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	4 354,7	-632,8	1 414,5	3 953,7	-241,9	1 480,3
Likviditetsbeholdning 01.01	2 674,8	3 307,6	1 893,1	3 002,0	3 243,9	1 763,6
= Likviditetsbeholdning 31.12	7 029,5	2 674,8	3 307,6	6 955,7	3 002,0	3 243,9
Resultat før skattekostnad	-240,9	-14,7	837,6	-241,8	-17,0	835,6
Periodens betalte skatt	4,0	57,8	2,2	-	-	-
Ordinære avskrivninger	6,1	-8,5	-8,6	6,1	7,7	7,4
Nedskrivning anleggsmidler	257,1	81,5	428,7	257,1	81,5	428,7
Andre ikke-kontantposter	-1 372,1	-806,2	5 215,6	-1 374,0	-200,7	5 216,5
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn/utbet i pensjonsordninger	7,8	0,7	2,7	13,6	-	-
Endring tidsavgrensninger	3 027,4	-3 382,5	-1 092,1	2 802,3	-3 675,8	-1 114,0
Netto kontantstrøm fra årets operasjonelle aktivitet	1 689,4	-4 071,8	5 386,1	1 463,4	-3 804,2	5 374,2

AKTUARENS ERKLÆRING

Til Styret i Storebrand Livsforsikring AS

FORSIKRINGSFOND OG SIKKERHETSFOND

Under henvisning til det fremlagte årsoppgjør for 2002 bekrefter jeg at den i balansen oppførte "Premiereserve for egen regning" og "Tilleggsavsetninger" samt "Sikkerhetsfondsavsetninger" er beregnet etter bestemmelsene i Lov om forsikringsvirksomhet og oppfyller Kredittilsynets krav i så henseende. Av denne beregning følger tilsvarende de avsetninger som er foretatt til disse fondene i resultatregnskapet. De foreslåtte fordelinger i henhold til § 7-5 (Fordeling av kostnader, tap, inntekter og fond mv), og disponeringer av resultat til fordeling i henhold til § 8-1 (Over-skudd i livsforsikring) er foretatt i samsvar med lovens bestemmelser.

Oslo, 14. februar 2003

Helge-Ivar Magnussen
Ansvarshavende aktuar

KPMG AS

P.O. Box 7000 Majorstuen
N-0306 Oslo

KPMG Huset – Sørkedalsveien 6
N-0369 Oslo

Telephone +47 21 09 21 09
Fax +47 22 60 96 01
www.kpmg.no
Enterprise NO 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i Storebrand Livsforsikring AS

REVISJONSBERETNING FOR 2002

Ledelsens ansvar og revisors oppgave

Vi har revidert årsregnskapet for Storebrand Livsforsikring AS for regnskapsåret 2002, som viser et underskudd på kr 112,9 millioner for morselskapet og et underskudd på kr 112,9 millioner for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømpoppstilling, noteopplysninger og konsernregnskap. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Grunnlag for vår uttalelse

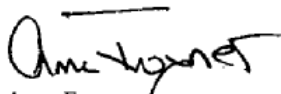
Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven og god revisjonsskikk i Norge. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Uttalelse

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for selskapets og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2002 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god regnskapsskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 20. februar 2003
KPMG AS

Arne Frogner
Statsautorisert revisor

Geir Moen
Statsautorisert revisor

KPMG AS is a member of KPMG International,
a Swiss association

46

Statsautoriserte revisorer -
medlemmer av Den norske
Revisorforening

Offices in:

Oslo
Bodø
Ålesund
Arendal
Bergen
Enevum
Fevnes
Hammer

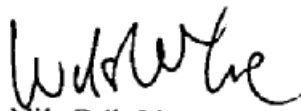
Haugesund
Kristiansand
Lilleshammer
Mo i Rana
Molde
Ræres
Sandefjord

Sandnessjøen
Stavanger
Stord
Trondheim
Tvedestrand
Ålesund

Kontrollkomiteens uttalelse – 2002

Med henvisning til revisors beretning av 20. februar 2003 anser kontrollkomiteen at det fremlagte årsregnskap kan fastsettes som Storebrand Livsforsikring AS's regnskap for 2002.

Oslo, 6. mars 2003

Nils Erik Lie
kontrollkomiteens formann

Administrasjonens beretning

UTVIKLINGEN I VIRKSOMHETEN

Resultatet til Storebrand Livsforsikring for 2002 er betydelig påvirket av utviklingen i finansmarkedene. Selskapet forventer fortsatt turbulens i finansmarkedet, men gjennom selskapets aktive risiko- og porteføljestyring er sårbarheten ovenfor fortsatt svake kapitalmarkeder kraftig redusert.

MARKED

Bedriftsmarkedet

Storebrand hadde en tilfredsstillende vekst både innen forfalt premie og tilflyttede premiereserver for kollektiv pensjon i 2002. Forfalt premie for kollektiv pensjon økte med 3,9 prosent, mens tilflyttede premiereserver vokste med 46 prosent sammenliknet med 2001. Aktiviteten mot bedriftsmarkedet var høy i 2002. Veksten var spesielt god innenfor småbedriftsmarkedet.

Markedsandelen i dette markedet målt i forfalt premie utgjorde 20% ved utgangen av 2002.

Offentlig Sektor

2002 lå an til å overgå 2001 i antall flyttinger fra KLP til de private pensjonsleverandørene. En dom i Arbeidsretten 8. oktober 2002 medførte at de private pensjonsleverandørene ble innvilget dispensasjon for å fortsatt kunne tilby pensjon til kommunene. Tariffpartene, Kommunenes Sentralforbund (KS) og Norsk Kommuneforbund (NKF), falt imidlertid ned på at denne dispensasjonen ikke imøtekom hovedtariffavtalen i kommunal sektor. Dette medførte at bare fire kommuner besluttet å si opp avtalen med KLP. Av disse valgte Narvik og Båtsfjord, med samlede premiereserver på om lag 550 millioner kroner, å flytte til Storebrand. Det forventes at Stortinget i år vil

vedta nye regler som sikrer konkurranse på like vilkår.

Privatmarkedet

Salget til privatmarkedet viser flere lyspunkter i 2002, men var i sum svakere enn forventet. For spareproduktene del skyldtes dette uroen i aksjemarkedene.

Økningen i salget av livsforsikringer uten sparing i 2002 ble lavere enn forventet. Analyser gjort i 2002 vil legge grunnlaget for en mer målrettet satsning på salg av livsforsikringer i 2003.

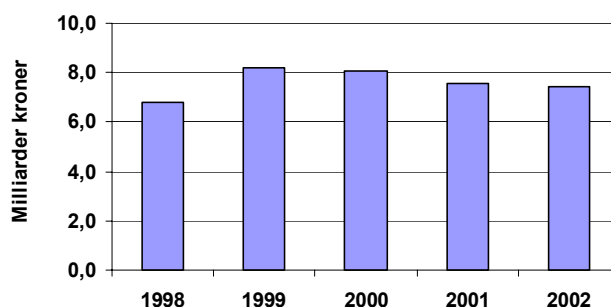
Markedsandelen i dette markedet målt i forfalt premie utgjorde 20% ved utgangen av 2002.

Embedded value

Embedded Value er nåverdien av fremtidige overskudd til eier etter skatt, og er basert på best mulig anslag av fremtidig forventet overskudd etter skatt fra bestand til eier, pluss verdi av fri egenkapital. Beregningen av Embedded Value er basert på internasjonale standarder, og brukes som analyseverktøy for verddivurderinger av livsforsikringselskaper.

Ved utgangen av 2002 var Embedded Value for Storebrand Livsforsikring og Storebrand Fondsforsikring 7,4 milliarder, en reduksjon på 0,1 milliarder kroner sammenliknet med 2001.

Embedded Value

RESULTATANALYSE

Resultatanalysen viser hvordan driftsresultatet er satt sammen og fordelt på de forskjellige forsikringsbransjer.

Renteresultatet er forskjellen mellom den bokførte avkastningen og den garanterte avkastningen på kontraktene.

Den gjennomsnittlige garanterte renten på forsikringskontaktene var på 3,8% i 2002.

Risikoresultatet fremkommer som følge av at dødelighet og uførhet i en periode avviker fra det som er forutsatt i premietariffene.

Administrasjonsresultatet viser differansen mellom belastet administrasjonspremie for året og de faktiske driftskostnader

RESULTATANALYSE PR. BRANSJE:	2002	2001	2000	1999	1998
Mill. kroner					
<u>KOLLEKTIV:</u>					
- RENTERESULTAT	-873	-419	3.502	3.798	1.164
- RISIKORESULTAT	30	3	52	167	161
- ADMINISTRASJONSRESULTAT	-46	-25	-30	-6	1
- ENDRING PREMIERESERVE/SIKKERHETSFOND	-241	-115	-55	-550	-63
- SUM	-1.130	-556	3.469	3.409	1.263
<u>GRUPPELIV:</u>					
- RENTERESULTAT	11	15	44	52	26
- RISIKORESULTAT	39	42	-39	-26	-11
- ADMINISTRASJONSRESULTAT	-14	-4	-23	-9	-10
- ENDRING PREMIERESERVE/SIKKERHETSFOND	-1	15			
- SUM	35	68	-18	17	5
<u>INDIVIDUELL KAPITAL:</u>					
- RENTERESULTAT	-63	-25	335	454	127
- RISIKORESULTAT	81	116	103	82	82
- ADMINISTRASJONSRESULTAT	-19	-27	-60	-79	-59
- ENDRING PREMIERESERVE/SIKKERHETSFOND		36		-7	
- SUM	-1	100	378	450	150
<u>INDIVIDUELL RENTE/PENSJON:</u>					
- RENTERESULTAT	-170	-108	952	1.312	336
- RISIKORESULTAT	31	66	31	51	43
- ADMINISTRASJONSRESULTAT	-26	-40	-25	-25	-18
- ENDRING PREMIERESERVE/SIKKERHETSFOND	1	38		9	3
- SUM	-164	-44	958	1.347	364
<u>SKADEFORSIKRING:</u>					
- RENTERESULTAT	1	2	3	3	1
- RISIKORESULTAT	13	11	12	10	3
- ADMINISTRASJONSRESULTAT	-7	-6	-15	-4	-3
- ENDRING PREMIERESERVE/SIKKERHETSFOND					
- SUM	7	7	0	9	1
<u>TOTALT FOR ALLE BRANSJER</u>					
- RENTERESULTAT	-1.094	-535	4.836	5.619	1.654
- RISIKORESULTAT	194	238	159	284	278
- ADMINISTRASJONSRESULTAT	-112	-102	-153	-123	-90
- ENDRING PREMIERESERVE/SIKKERHETSFOND	-241	-26	-55	-548	-63
- SUM BRANSJERESULTAT TOTALT	-1.253	-425	4.787	5.232	1.781

FORSIKRINGSTEKNISKE FORHOLD

Generelt.

Forsikringsfondet (Avsetninger til forsikringsfond for egen regning) er definert i forsikringsvirksomhetslovens § 8-2 og omfatter premiereserve inkludert administrasjonsreserve, tilleggsavsetninger, premie- og pensjonsreguleringsfond, erstatningsavsetning og andre tekniske avsetninger.

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets totale forsikringsforpliktelser inklusive kostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler med fradrag av kontantverdien av fremtidige avtalte premier. For individuelle kontopoliser med fleksibel premieinnbetaling avsettes oppsamlet kontoverdi i premiereserven.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, dvs. samme dødelighets- og uføresatser, rentegrunnlag og kostnadssatser.

”Andre tekniske avsetninger” gjelder forsikringsdekninger som etter forskrift er definert å tilhøre skadeforsikringsbransjer. Disse avsetningene er beregnet i henhold til avsetningsregler for skadeforsikringsselskaper gitt av Kredittilsynet.

Kostnader.

Den avsatte premiereserven inneholder for alle bransjer avsetning til fremtidige kostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser er kontantverdien av fremtidige administrasjonskostnader avsatt i premiereserven. For poliser med fremtidig premieinnbetaling er det gjort fradrag for den delen av fremtidige administrasjonskostnader som forutsettes finansiert av fremtidig premieinnbetaling.

Dødelighet og uførhet.

I tabellen under er oppgitt netto årlig risikopremie for nye poliser for de mest vanlige dekningene. Premiene gjelder for personer med normal helse og risiko.

Dødelighet og uførhet

Netto årlig risikopremie for en forsikringssum på kr. 100.000.

For uførepensjon gjelder premien for en årlig uførepensjon på kr. 10.000 som utbetales til fylte 67 år.

	Menn			Kvinner		
	30 år	45 år	60 år	30 år	45 år	60 år
Dødsrisiko, individuell kapitalforsikring	122	325	1.416	61	163	711
Uførekapital, individuell	273	590		352	1.368	
Uførepensjon, individuell	248	639	1.975	371	1.577	2.490
Kritisk sykdom, ikke-røker, individuell	226	573	1.602	203	433	1.059
Dødsrisiko, gruppelivsforsikring	55	146	821	33	88	493
Dødsrisiko, kollektiv pensjonsforsikring	48	238	1.174	34	124	625
Uførepensjon, kollektiv pensjon	285	621	1.717	470	1.097	1.685

For gruppelivsforsikring og enkelte risikodekninger innen kollektiv pensjon er tariffene i tillegg til alder og kjønn også avhengig av bransje/yrke. Innen gruppelivsforsikring benyttes også erfaringstariffering.

Grunnlagsrente.

Avsetninger til forsikringsfond pr. 31.12.2002 fordeler seg prosentvis slik på ulike satser for årlig grunnlagsrente:

10 %	1,6 %
6 %	1,0 %
5 %	1,7 %
4 %	76,7 %
3,4 %	3,3 %
3 %	12,2 %
0 %	3,5 %

I tabellen ovenfor er premie- og pensjonsreguleringsfondet inkludert ved 3 % og tilleggsavsetningene ved 0 %.

Total gjennomsnittlig rentegaranti for hele selskapet utgjorde for regnskapsåret 2002 3,8 %. Bransjevis gjennomsnittlig rentegaranti var for individuell kapitalforsikring 3,8 %, individuell pensjonsforsikring 3,8 %, kollektiv pensjonsforsikring 3,9 %, gruppelivsforsikring 1,0 % og for skadeforsikring 0 %.

For nytegning i 2002 er det benyttet 3 % grunnlagsrente. For avtaler flyttet til selskapet er grunnlagsrenten i det avgivende selskap benyttet, maksimert til 4 %.

Overskuddsdeling.

For forsikringer med rett til andel av årets overskudd tilføres overskuddet innen de enkelte bransjer (etter eventuell overføring til ny tilleggsavsetning) etter følgende retningslinjer:

Ved tradisjonelle individuelle kapitalforsikringer, tradisjonelle individuelle pensjonsforsikringer, individuelle

kontopoliser (pensjonsforsikringer) under utbetaling, poliser for fratradte medlemmer i kollektiv pensjonsforsikring samt kollektiv pensjonsforsikring for foreningsmedlemmer benyttes overskuddet til kjøp av tilleggsforsikring og tilføres forsikringenes konto.

Ved kontoforsikringer innen individuell kapitalforsikring og individuell pensjonsforsikring som ikke er under utbetaling tilføres overskuddet forsikringenes konto.

Ved kollektiv pensjonsforsikring overføres overskudd på premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling til pensjonistenes overskuddsfond, øvrig overskudd i sin helhet til kontraktens premiefond.

UTVIKLINGEN I KAPITALMARKEDENE

Tilbakeblikk på 2002

2002 ble det tredje året på rad med fallende aksjemarkeder. Målt i norske kroner falt Morgan Stanleys verdensindeks 38,1%, hvorav den sterke kronekursen bidro med minus 14 prosentpoeng. Til sammenligning falt Oslo Børs Benchmark-indeks 31,1%. Som i fjor var det særlig selskaper som det var stilt høye vekstforventninger til som falt mest. Mens S&P-indeksen i USA i lokal valuta falt 23,4%, falt den teknologitunge Nasdaq-indeksen 31,5%. Teknologiindeksen her hjemme falt enda mer, hele 63,3%. 2002 vil særlig bli husket for avsløringene av regnskapsskandalene og enkelte grådige ledere. Dette medførte en kraftig tillitssvikt blant aktørene i aksjemarkedene. Amerikanske myndigheter gav ekspansive skattelettelser og sentralbanken videreførte en tilsvarende ekspansiv pengepolitikk for å holde den økonomiske veksten oppe. Det historisk lave rentenivået bidro samtidig til en gjeldsøkning i husholdningene, en omfattende refinansieringsaktivitet og fortsatt stigende boligpriser. Etter å ha holdt renten fast lenge kuttet til slutt også den europeiske sentralbanken renten. Forøvrig ble året preget av stadig nedjusterte vekstanslag, både i realøkonomiene og i selskapenes

inntjeningsforventninger. En lang rekke selskaper måtte således sende ut negative resultatvarsler. Aksjemarkedene både ute og hjemme ble i tillegg preget av omfattende salg fra finansinstitusjoner.

Her hjemme bidro en sterk oljepris, påvirket av krigsfrykt i Irak, til at Norsk Hydro og Statoil falt mindre enn markedet forøvrig. Et høyt norsk rentenivå medførte en sterk kronekurs, med den følge at flere norske industribedrifter fikk problemer og etter hvert så seg nødt til å flagge ut deler av produksjonen. Selskaper som i tillegg hadde en høy gjeldsandel og var avhengig av kortsiktige lån, eksempelvis oppdrettsektoren, fikk store problemer utover i året da det viste seg at markedet ikke nådde den forventede veksten. Mot slutten av året satte Norges Bank ned styringsrenten 0,5%, men det norske rentenivået ligger fortsatt godt over nivået til våre handelspartnere. Oppkjøpsaktiviteten i markedet var lavere enn tidligere år.

Markedsutsikter

Ved inngangen til 2003 er det særlig krigsfrykten i Irak som preger markedet. I USA har konsumentene det siste året i stor grad opprettholdt sitt forbruksnivå, men usikkerheten knyttet til konsekvensene av en mulig amerikansk invasjon i Irak, kombinert med flere års fall i aksjemarkedet, en stigende arbeidsledighet og et mulig svakere eiendomsmarked kan medføre en økning i spareraten. Ettersom privat konsum utgjør omtrent 2/3 av amerikansk BNP vil dette ha en klart negativ effekt på den økonomiske veksten. Kapasitetsutnyttelsen i industrien ligger fortsatt på et lavt nivå selv om en del av kapasiteten kan være i ferd med å fases ut. En diskontorente som i øyeblikket er nede på 1,25% gjør at sentralbanken kan måtte ty til andre virkemidler som tilbakekjøp av statsobligasjoner eller svekkelse av dollaren for å stimulere økonomien. Selv om de globale aksjemarkedene nå har falt 3 år på rad, fremstår de ikke som utpreget lavt priset på dagens nivå målt mot historiske prisingsmultipler. I ettetid ser det heller ut som om aksjemarkedene var kraftig overpriset ved inngang til dette århundret.

Makroindikatorne viser til dels divergerende signaler, som svakt forbruk i husholdningssektoren og stabilisering i foretaksektoren, men en svak dollar kan gi et positivt bidrag til amerikanske eksportselskaper. Markedene har dessuten en tendens til å underestimere inntjeningseffekten når økonomiene snur. De europeiske markedene ventes å følge det amerikanske markedet. En videre dollarsvekkelse vil imidlertid kunne gi negative vekstimpulser til den europeiske økonomien.

Den norske økonomien sliter med en lønns- og kostnadsvekst som overstiger nivået til land det er naturlig å sammenligne seg med. En fortsatt høy oljepris vil kunne opprettholde en sterk kronekurs og gjøre det enklere for sentralbanken å kutte renten. Vi tror således at sentralbanken vil foreta ytterligere rentekutt i løpet av året. Ser vi prisingen i aksjemarkedet i forhold til selskapenes bokførte verdier fremstår i dag Oslo Børs som lavt priset historisk sett. Dette forutsetter imidlertid at selskapene er i stand til å oppnå en tilsvarende avkastning i fremtiden som de har greid historisk. En fortsatt sterk kronekurs vil kunne vanskeliggjøre dette. En utløsende faktor i det norske markedet kan være en økende oppkjøpsinteresse fra utenlandske selskaper.

AVKASTNING OG AKTIVAFORDELING

Avkastning og aktivafordeling

(Mill. kroner)	2002				2001	
	Avkastning	Aktivafordeling			Aktivafordeling	
	%	Markedsverdi	%	Eksposering	Markedsverdi	Eksposering
Delportefølje						
INVESTERINGSAKTIVA TOTAL	1,9 %	103.968				
Verdipapirer	2,2 %	91.233	88,6 %	86,1 %	88,0 %	86,6 %
Aksjer	-20,0 %	10.703	10,4 %	8,6 %	21,3 %	22,2 %
Obligasjoner	11,9 %	5.683	5,5 %	5,0 %	29,7 %	27,2 %
Pengemarked total	7,5 %	33.789	32,8 %	33,1 %	12,9 %	13,1 %
Anleggsobligasjoner	6,4 %	41.058	39,9 %	39,5 %	24,1 %	24,1 %
Eiendom	7,0 %	10.584	10,3 %	10,2 %	10,7 %	10,7 %
Utlån	9,0 %	1.097	1,1 %	1,1 %	1,3 %	1,3 %

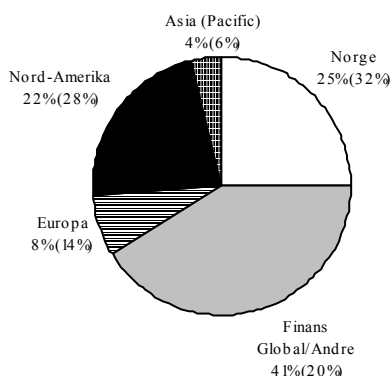
Eksposering hensyntar også derivatposisjoner i egne allokeringporteføljer.

Totale investeringsaktiva

For året i sin helhet er meravkastningen 0,18 prosentpoeng (1,90% mot 1,72%) sterkere enn referanseavkastningen.

Aksjer

**Geografisk fordeling
aksjeksponering pr. 31.12.02**
( ) =31.12.01

Hensyntatt derivater var aksjeksponeringen 8,6%, mot 22,2% et år tidligere. Det norske

aksjemarkedet falt i 2002 med over 30 %, mens det brede aksjemarkedet representert ved Morgan Stanleys verdensindeks falt med over 25% i lokal valuta. Siden utgangen av 1999 har verdensindeksen falt med over 40 %, og vi må over 70 år tilbake i tid for å finne et tilsvarende kraftig og langvarig kursfall.

Den norske andelen av aksjeksponeringen utgjør ved utgangen av året 25%. Porteføljen er bredt diversifisert og konsentrert omkring de største selskapene på Oslo Børs.

For året som helhet er meravkastningen på aksjer mot indeks 4,24% (minus 19,95% mot minus 24,19%).

Rentebærende papirer

For året er avkastningen 0,01 prosentpoeng bedre enn referanseavkastningen (9,15% mot 9,14%). Pengemarkedsporteføljen bidrar imidlertid positivt i forhold til referanseindeksen, mens obligasjoner ligger under.

Når det gjelder allokeringen, er omløpsobligasjoner kraftig redusert i 2002, mens pengemarked og hold-til-forfall porteføljene

er øket betydelig. Internasjonale obligasjoner er avviklet.

Utlån

Utlånsporteføljen er i 2002 redusert fra 1,4 til 1,1 milliarder kroner. Dette skyldes at nye lån utbetales fra Storebrand Bank.

Konstaterte tap i 2002 utgjør 0,2 millioner kroner og misligholdte lån, målt i % av den samlede portefølje, utgjør 1,1% ved utgangen av året.

Avkastningen på utlån ble 9,0%, det samme som i 2001.

Eiendom

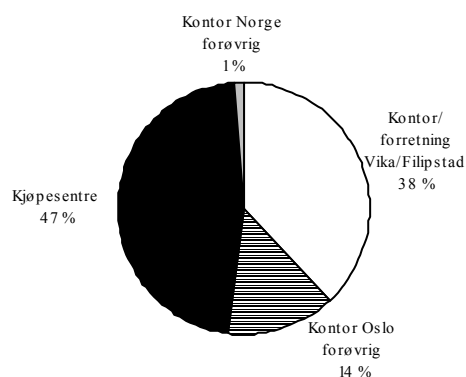
Kontormarkedet er preget av svært få leieinteressenter. Dette gir seg utslag i fallende leiepriser og et tungt marked å leie ut i. Kjøpesentermarkedet har hatt en ordinær god utvikling i 2002.

Samlet eiendomsverdi ligger på 9,8 milliarder kroner fordelt på 633.000 kvm bebyggelse. Porteføljen i Stavanger, bestående av 3 kontoreiendommer samt et kjøpesenter, er solgt i løpet av 1. halvår. I desember er det solgt 3 større eiendommer i Oslo. Det er ikke foretatt kjøp i 2002.

Eiendommene viser i år 2002 en driftsavkastning på 7,6%, som i 2001. Som følge av verdifallet for kontoreiendommer er selskapets kontoreiendommer gjennom 2002 nedskrevet med 236,4 mill., mens kjøpesentereiendommene er skrevet opp med 74,5 mill. Samlet gir dette for 2002 en nedskrivning på 161,8 mill. Inklusiv netto nedskrivning av eiendommene i 2002 ble den totale avkastningen på 7,0%.

Utleiegraden pr. 31.12. utgjør 95,9%, dvs. at 26.200 kvm. er ledig

Fordeling av eiendomsporteføljen

OVERGANG TIL INTERNASJONALE REGNSKAPSSTANDARDER I 2005

Storebrandkonsernet avlegger årsregnskap og konsernregnskap etter norsk regnskapslov og norske regnskapsstandarder. EU-parlamentet har vedtatt at alle børsnoterte selskap i EU, samt EØS-landene, fra og med 2005, skal avlegge konsernregnskap etter IFRS (International Financial Reporting Standards). I Norge er det nedsatt et regnskapslovutvalg, som skal evaluere eksisterende regnskapslov, herunder vurdere hvordan innføring av IFRS skal påvirke norsk regnskapslov. Det er på nåværende tidspunkt ikke avklart om det vil foreslås at IFRS også skal legges til grunn for selskapsregnskapene.

Det finnes i dag to IAS standarder vedrørende finansielle instrumenter; IAS 32 Financial Instruments: Disclosure and Presentation og IAS 39 Recognition and Measurement. IASB (International Accounting Standards Board) har i 2002 utgitt høringsutkast vedrørende endringer i IAS 32 og IAS 39, endelig standard forventes å foreligge i andre halvdel av 2003. Overgang til bruk av IAS 39 og IAS 32 i 2005 antas å medføre et omfattende implementeringsarbeid for selskapene.

Det finnes i dag ingen IAS standarder vedrørende vurdering av forsikringskontrakter. IASB har satt i gang et prosjekt på området som er delt inn i to faser. Fase I vil omhandle hvordan eksisterende IFRS standarder skal benyttes for selskaper som utsteder forsikringskontrakter, definisjoner av hva som er en forsikringskontrakt, samt inneholde forbud mot å foreta avsetninger som ikke tilfredsstiller kriteriene for å være gjeld etter IAS rammeverket. Regnskapsstandard fra fase I skal etter planen foreligge i første halvdel av 2004. Fase II vil ikke være avsluttet ved overgang til IFRS i 2005. I denne fasen vil det bli utarbeidet en ny regnskapstandard for vurdering av forsikringskontrakter som forventes å medføre store endringer i forhold til dagens regelverk. Signalene så langt går i retning av at forsikringskontraktene da vil bli verdsatt etter en balanseorientert modell hvor eiendeler og forpliktelser måles ved hver regnskapsavslutning og periodens verdiendring resultatføres. Dette vil medføre at tradisjonelle periodiseringsposter forsvinner fra balansen og større del av fortjenesteelementet tas til inntekt på et tidligere tidspunkt. En slik regnskapsmodell antas å ville gi mer volatile resultater for forsikringsselskapene.

Storebrand har i 2002 satt i gang et prosjekt som skal sikre at konsernet kan avgi konsernregnskap i samsvar med IFRS standarder i 2005. Det forventes at overgangen vil medføre store endringer spesielt innen områdene finansielle instrumenter og forsikringskontrakter. Det er imidlertid ikke mulig å angi nå hvilken regnskapsmessig virkning dette vil kunne få.

Ord og uttrykk

Se også regnskapsprinsipper.

Administrasjonsreserve:

Administrasjonsreserven består av midler knyttet til administrasjon av kollektive pensjonsforsikringer.

Administrasjonsresultat:

Resultat som følge av at de faktiske kostnader avviker fra det som er forutsatt i premietariffen.

Ansvarlig kapital:

Ansvarlig kapital er den kapital som kan medregnes ved dekning av kapitalkravene etter myndighetenes forskrifter. Ansvarlig kapital kan bestå av kjernekapital fratrukket immaterielle eiendeler og tilleggskapital redusert med krysseiefradrag for eierandeler i andre finansinstitusjoner etter nærmere angitte regler.

Ansvarlig lånekapital:

Ansvarlig lånekapital er lån som har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlig lånekapital er en del av tilleggskapitalen.

Driftskostnader:

Forsikringsrelaterte driftskostnader til salg og administrasjon, administrasjonskostnader knyttet til finansielle eiendeler, samt andre poster som etter sin art inngår i beregningen av administrasjonsresultatet.

Driftsresultat:

Driftsresultatet i livsforsikring fremkommer som resultatet av årets drift, etter fradrag for den ordinære avsetning til premiereserven og den garanterte avkastningen på midler i premie- og pensjonsreguleringsfond, og etter bevegelser på sikkerhetsfond samt oppløsning av tilleggsavsetninger ved utbetaling av forsikringsoppgjør, flytting, gjenkjøp, men før årets avsetning til tilleggsavsetning i forsikringsfondet som er en betinget kundetildelt avsetning.

Erstatningsavsetning *):

Finansielle derivater:

Finansielle derivater omfatter et vidt spekter av instrumenter hvor verdier og verdiutvikling er avledet av aksjer, obligasjoner, valuta eller andre tradisjonelle finansielle instrumenter. I forhold til tradisjonelle instrumenter som aksjer og obligasjoner innebærer derivater mindre kapitalbinding og er et fleksibelt og

kostnadseffektivt supplement til tradisjonelle finansielle instrumenter i kapitalforvaltningen.

Finansielle derivater kan brukes både til sikring av uønsket finansiell risiko og som alternativ til tradisjonelle instrumenter for å ta ønsket risiko.

Aksjeopsjoner:

Kjøp av aksjeopsjoner innebærer ensidige rettigheter til kjøp eller salg av aksjer til fast kurs. Aksjeopsjoner kan også være knyttet til aksjeindekser i stedet for enkelt aksjer. Salg av aksjeopsjoner innebærer tilsvarende ensidige forpliktelser. I hovedsak benyttes børsmotsatte og clearede opsjoner. Kjøpte kjøpsopsjoner og solgte salgsoptions defineres som eiendelsposisjoner.

Aksjefutures:

Aksjefutures kan være knyttet til enkeltaksjer, men er normalt knyttet til aksjeindekser. Aksjefutures er standardiserte terminavtaler som er børsmotert og gjenstand for clearing. Gevinster og tap beregnes daglig og gjøres opp påfølgende dag. Kjøpte aksjefutures defineres som eiendelsposisjoner.

Fremtidige renteavtaler (FRA):

Fremtidige renteavtaler (FRA) innebærer avtaler om å betale eller motta forskjellen mellom en forhånds avtalt fremtidig rente og den faktiske renten på et fastsatt beløp for en bestemt periode. Denne differansen gjøres opp i begynnelsen av den aktuelle perioden. FRA er spesielt velegnet til styring av kortsiktig renterisiko. Solgt FRA gir tilsvarende renteeksponering som en fastrenteplassering og defineres derfor som en eiendelsposisjon.

Rentefutures:

Rentefutures er knyttet til statsobligasjoner eller kortsiktige referanserenter. Rentefutures er standardiserte terminavtaler og er gjenstand for børsmotering og clearing. Gevinster og tap beregnes daglig og gjøres opp påfølgende dag. Kjøpte rentefutures defineres som eiendelsposisjoner.

Renteswapper:

Renteswapper innebærer en tidsbegrenset avtale om bytte av rentebetingelser mellom to parter. Normalt er det tale om bytte av fast rente mot flytende rente, og instrumentet brukes for å styre langsiktig renterisiko. Renteswapper defineres som eiendelsposisjoner dersom man gjennom swappen mottar fast rente.

Renteopsjoner:

Renteopsjoner kan være knyttet til pengemarkedsrenter eller obligasjoner. Kjøp av renteopsjoner knyttet til obligasjoner (også kalt for obligasjonsopsjoner) innebærer ensidige rettigheter til kjøp eller salg av obligasjoner til avtalt kurs. Renteopsjoner kan brukes som et fleksibelt instrument for styring av både kortsiktig og langsiktig renterisiko. For opsjoner knyttet til obligasjoner defineres kjøpte kjøpsopsjoner og solgte salgsoptionsjoner som eiendelsopsjoner.

Valutaterminer:

Valutaterminer innebærer avtaler om fremtidige kjøp og salg av valuta til forhåndsbestemte kurser. Valutaterminer brukes i all hovedsak til å valutasikre verdipapirbeholdninger, bankbeholdninger, ansvarlig lån og forsikringsmessige avsetninger i valuta. Spotforretninger inkluderes også som valutaterminer.

Gjennomsnittrente:

Gjennomsnittrenten er et uttrykk for den gjennomsnittlige realiserte avkastning som selskapet har oppnådd på forsikringstakernes midler i løpet av året. Med forsikringstakernes midler regnes her avsetninger til forsikringsfond. Gjennomsnittrenten er å betrakte som en bruttorente før det er trukket kostnader og vil således ikke være sammenlignbar med renten i andre finansinstitusjoner. Gjennomsnittrenten er beregnet etter regler fastsatt av Kredittilsynet.

Gruppelivsforsikring:

Kollektiv livsforsikring der forsikringssummen utbetales en gang for alle ved forsikredes død. Slik forsikring kan ha uførekapitalforsikring tilknyttet.

Kapitalavkastning:

Kapitalavkastning eksklusiv endring i merverdier på verdipapirer og inklusive opp-/nedskrivning på eiendom (Kapitalavkastning I) viser realiserte inntekter av finansielle eiendeler uttrykt i prosent av gjennomsnittet av selskapets forvaltningskapital fratrukket kursreguleringsfondet i året. Beregnet etter regler fastsatt av Kredittilsynet. Kapitalavkastning inklusiv endring i merverdier på verdipapirer og inklusive opp-/nedskrivninger på eiendom (Kapitalavkastning II) viser bokførte inntekter av finansielle eiendeler uttrykt i % av bokført forvaltningskapital. Verdijustert kapitalavkastning totalt viser inntektene påplussset årets endring i kursreguleringsfond og merverdier på anleggsaktiva (Kapitalavkastning III) uttrykt i prosent av gjennomsnittet av selskapets forvaltningskapital i året til markedsverdi.

Kapitaldekningsprosent:

Tellende ansvarlig kapital i prosent av risikovektet balanse (de enkelte eiendelsposter og poster utenom balansen gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer). I påvente av tilpassede regler til den nye regnskapsforskriften gjør selskapet følgende: Verdiene på kursreguleringsfondet kommer til fradrag på sine tilhørende poster på eiendelssiden.

Kapitalforsikring:

Individuelle livsforsikringer der forsikringssummen utbetales en gang for alle ved død eller utløpt forsikringstid. Slik forsikring kan ha uførepensjon eller uførekapitalforsikring tilknyttet.

Kjernekapital:

Kjernekapital er en del av den ansvarlige kapitalen og består av innskutt og opptjent egenkapital fratrukket netto forskuddsbetalt pensjon.

Kollektiv pensjonsforsikring:

Kollektiv livsforsikring der pensjonsbeløpene utbetales terminvis fra avtalt alder betinget av at forsikrede lever. Slik forsikring har vanligvis ektefelle-, barne- og uførepensjon tilknyttet.

Kostnadsprosent:

Driftskostnader i prosent av gjennomsnittlig kundefond.

Kursreguleringsfond*):

Premiereserve *):

Premiefond *):

Pensjonsreguleringsfond *):

Rente-/pensjonsforsikring:

Individuell livsforsikring der livrente-/pensjonsbeløpet utbetales terminvis fra avtalt alder betinget av at forsikrede lever. Slik forsikring kan ha ektefelle-, barn- og uførepensjon tilknyttet.

Renteresultat:

Resultat som følge av at inntekter fra finansielle eiendeler avviker fra det som er forutsatt i premietariffen.

Risikoresultat:

Resultat som følge av at dødelighet og uførhet i perioden avviker fra det som er forutsatt i premietariffen.

Sikkerhetsfond *):**Solvensmarginkrav:**

Et uttrykk for risikoen knyttet til de forsikringsmessige forpliktelser. Beregnes med basis i forsikringsfond og risikoforsikringssum for hver forsikringsbransje.

Solvensmarginkapital:

Den kapital som kan medregnes til dekning av solvensmarginkravet. Kapitalen består av netto ansvarlig kapital, 50% av tilleggsavsetningene og sikkerhetsfond utover 55% av nedre grense. Solvensmarginkapitalen skal minst dekke solvensmarginkravet.

Tilleggsavsetninger *):**Tilleggskapital:**

Tilleggskapitalen er en del av den ansvarlige kapitalen og består hovedsakelig av ansvarlig lånekapital. For å telle som ansvarlig kapital kan tilleggskapitalen ikke være større enn kjernekapitalen.

*) Se beskrivelse under regnskapsprinsipper.

Scoreboard Lärstreckning A5
Hjelpad tryck 1 Postboks 1180 Viken 0110 Oslo 04 22 31 90 50

